

ANALIZA STROKOVNIH SLUŽB BANKE SLOVENIJE
ANALIZA UČINKOV COVID-19
NA SLOVENSKO GOSPODARSTVO

Naslov: Analiza učinkov COVID-19 na slovensko gospodarstvo

Številka: Marec 2020

Izdajatelj: BANKA SLOVENIJE

Slovenska 35

1505 Ljubljana

tel.: +386 1 47 19 000

<http://www.bsi.si/>

Avtorji*:

dr. Arjana Brezigar Masten

Miha Breznikar

Peonare Caka

dr. Mojca Lindič

dr. Matic Petriček

Gašper Ploj

Jan Radovan

Nika Sosič

Robert Zorko

*Avtorji se zahvaljujemo vsem sodelavkam in sodelavcem iz Analitsko raziskovalnega centra Banke Slovenije za neprecenljivo tehnično pomoč in vse koristne predloge in komentarje, ki so pomembno izboljšali to gradivo. Analiza temelji na podatkih, ki so bili na voljo do 26. 3. 2020, razen če je navedeno drugače. Gre za preliminarne ocene, ki temeljijo na do sedaj znanih informacijah, in so tako podvržene številnim negotovostim.

<https://www.bsi.si/publikacije/druge-publikacije/obcasne-publikacije>

Uporaba in objava podatkov in delov besedila je dovoljena z navedbo vira.

Pregled vsebine

1	Epidemiološki razvoj in ukrepi za zaježitev v Sloveniji	8
2	Znaki na podlagi visokofrekvenčnih kazalnikov	9
3	Izpostavljenost Slovenije z vidika globalnih verig vrednosti	12
4	Ocena vpliva novega koronavirusa na slovensko gospodarstvo	14
4.1	Scenariji in predpostavke	14
4.2	Vpliv obdobja zaustavitve na povprečni nominalni dnevni izpad BDP	16
4.3	Vpliv ukrepov za zaustavitev širjenja virusa na rast BDP v letu 2020 (pristop na podlagi proizvodne strukture)	17
4.4	Vpliv epidemije COVID-19 na rast BDP v Sloveniji (pristop na podlagi VAR)	20
4.5	Vpliv ukrepov za zaustavitev širjenja virusa na rast realne zasebne potrošnje v letu 2020	21
4.6	Vpliv ukrepov za zaustavitev širjenja virusa na trg dela	23
4.7	Vpliv ukrepov za zaustavitev širjenja virusa na inflacijo	24
4.8	Delež javnega dolga v BDP na podlagi scenarijev za zaustavitev širjenja virusa	26
4.9	Učinek politike odloga odplačevanja posojil na likvidnostni položaj bank	26
5	Uvedeni in napovedani ukrepi politike	29
5.1	Evroobmočje (seznam na podlagi podatkov do 23. marca 2020)	29
5.2	Slovenija (seznam na podlagi podatkov do 23. marca 2020)	30
6	Primerjava ocen z drugimi institucijami	33
7	Dodatek	35

Kazalo slik

Slika 1: Število vseh potrjenih primerov in število potrjenih primerov dnevno v Sloveniji	8
Slika 2: Predhodni PMI – proizvodnja	9
Slika 3: Drugi podindeksi PMI za Slovenijo	9
Slika 4: Odpoved	10
Slika 5: Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1)	10
Slika 6: Letalske karte	10
Slika 7: Spletna trgovina	10
Slika 8: Udeležba Slovenije in Nemčije v GVV v letu 2015 (kot delež bruto izvoza)	12
Slika 9: Udeležba Slovenije in Nemčije v GVV v letu 2015 (kot delež bruto dodane vrednosti)	12
Slika 10: Velikost šokov po dejavnostih v različnih scenarijih	15
Slika 11: Proizvodna struktura BDP	16
Slika 12: Rast bruto domačega proizvoda	17
Slika 13: Rast bruto domačega proizvoda	17
Slika 14: Bruto domači proizvod po četrtletjih	17
Slika 15: Rast dodane vrednosti v skupini dejavnosti trgovine, prometa, skladiščenja in gostinstva	18
Slika 16: Rast dodane vrednosti v skupini dejavnosti trgovine in popravila vozil, prometa, skladiščenja in gostinstva	18
Slika 17: Rast dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih	19
Slika 18: Rast dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih	19
Slika 19: Prispevek dejavnosti k skupni rasti dodane vrednosti	19
Slika 20: Rast bruto domačega proizvoda	21
Slika 21: Rast zasebne potrošnje na podlagi scenarijev zaustavitve	22
Slika 22: Zasebna potrošnja in scenariji zaustavitve	22
Slika 23: Prispevek komponent k rasti zasebne potrošnje	22
Slika 24: Rast zaposlenosti	23
Slika 25: Stopnja brezposelnosti	24
Slika 26: Osnovna inflacija, cene energentov in hrane	24
Slika 27: Inflacija, merjena s HICP	25
Slika 28: Okunov zakon	25
Slika 29: Phillipsova krivulja: inflacija v primerjavi s stopnjo brezposelnosti	25
Slika 30: Delež javnega dolga v BDP na podlagi scenarijev zaustavitve	26

Kazalo preglednic

Povzetek predvidenih vplivov epidemije COVID-19 na obravnavane makroekonomske spremenljivke	6
Preglednica 4.1: Obdobje zaustavitve po scenarijih	15
Preglednica 4.2: Povprečni dnevni izpad BDP zaradi ukrepov za zaježitev širjenja virusa	16
Preglednica 4.3: Ocenjena rast BDP in izpad BDP po scenarijih	18
Preglednica 4.4: BDP evroobmočja in slovenska produktivnost po scenarijih	20
Preglednica 4.5: Predvidena rast zasebne potrošnje in upad zasebne potrošnje po scenarijih	23
Preglednica 4.6: Simulacija letnih obrokov in skupna kreditna izpostavljenost po gospodarskih dejavnostih	27
Preglednica 4.7: Skupni znesek odloženih plačil po gospodarskih dejavnostih	27
Preglednica 4.8: Skupni znesek odloženih plačil in vsota likvidnih sredstev	28
Preglednica 6.1: Primerjava napovedi rasti BDP za evrsko območje v letu 2020	33
Preglednica 6.2: Primerjava napovedi rasti BDP za Slovenijo v letu 2020	34
Preglednica 7.1: Velikost šokov v scenarijih po gospodarskih dejavnostih in mesecih	35
Preglednica 7.2: Deleži, predvideni šoki in primerjava deležev komponent zasebne potrošnje po dejavnostih	36

Povzetek

Prvi primer COVID-19 je bil v Sloveniji potrjen 4. marca 2020, do 26. marca 2020 pa je bilo zabeleženih skupaj 562 primerov okužbe in 6 smrtnih primerov. Tako kot druge države je tudi slovenska vlada sprejela vrsto ukrepov za zaježitev širjenja novega koronavirusa in sploščevanje epidemiološke krivulje. Sicer potrebni ukrepi za zaježitev širjenja koronavirusa pa bodo imeli v Sloveniji in drugih državah po pričakovanjih izdatne negativne učinke na gospodarsko rast. Take obete že potrjujejo različni konvencionalni in nekonvencionalni visokofrekvenčni kazalniki, ki namigujejo na precejšnje zmanjšanje aktivnosti v Sloveniji in po svetu.

Za oceno učinkov epidemije COVID-19 na slovensko gospodarstvo so bili pripravljeni trije scenariji, ki se razlikujejo glede na število tednov zaustavitve (od 6 do 14 tednov) in hitrosti okrevanja po odpravi zaustavitve. Scenariji upoštevajo različne šoke po dejavnostih, njihov obseg pa je bil določen s kombinacijo mnenj strokovnjakov in razpoložljivih informacij ter študij (za Slovenijo in druge države). Trije scenariji predvidevajo, da se bo del šokov, ki so po obsegu največji v tednih zaustavitve, prenesel tudi v mesece po odpravi zaustavitve. Obseg teh prenosov se spreminja po različnih scenarijih in dejavnostih, določa pa tudi hitrost gospodarskega okrevanja. Ocene učinkov epidemije na BDP in druge makroekonomske spremenljivke, vključno z zasebno potrošnjo, stopnjo brezposelnosti, zaposlenostjo in inflacijo, se tako med scenariji razlikujejo. Z enakimi scenariji se ocenjuje tudi učinek politike odloga odplačevanja posojil na likvidnostni položaj bank. V ocenah niso upoštevani učinki ukrepov za blažitev gospodarskih posledic epidemije, ki so napovedani ali se že izvajajo s strani denarne in fiskalne politike.

V spodnji tabeli je prikazan povzetek ocen stopenj rasti za leto 2020 za navedene makroekonomske spremenljivke in pristopov, ki so bili uporabljeni za ocenjevanje. Rezultati kažejo, da se resnost učinkov po scenarijih zaostruje, in da letos obstaja velika verjetnost močnejšega padca gospodarske aktivnosti, kot smo jo doživeli na začetku prejšnje svetovne gospodarske in finančne krize. Ocenjujemo namreč, da bi se BDP letos lahko skrčil med 6,2 % in 16,1 %, medtem ko je padec gospodarske aktivnosti v letu 2009 znašal 7,5 %.

Povzetek predvidenih vplivov epidemije COVID-19 na obravnavane makroekonomske spremenljivke

Spremenljivka		BDP	PCR	Stopnja brezposelnosti	Zaposlenost	HICP
Pristop	Proizvodna struktura	VAR	Na podlagi komponent	Statične elastičnosti po Okunovem zakonu	Statične elastičnosti po Okunovem zakonu	Phillipsova krivulja
Scenarij 1	-6,2	-7,3	-2,4	6,0	-1,8	-0,1
Scenarij 2	-10,2	-10,7	-4,6	7,0	-3,0	-0,6
Scenarij 3	-16,1	-15,2	-9,0	8,5	-4,7	-1,1

Opomba: BDP in zasebna potrošnja (PCR) v stalnih cenah, referenčno leto 2010. Vsi podatki so podani kot medletna rast v odstotkih, razen stopnje brezposelnosti. Vir: ocene avtorjev.

Prav tako bo upadla zasebna potrošnja, predvsem v delih, kjer je potreben neposreden stik med kupcem in ponudnikom storitev oz. prodajalcem, npr. v primeru gostinskih in hotelskih storitev, prevoza ter storitev povezanih z rekreacijo in kulturo. V primeru različnih scenarijev se ob pričakovanju, da se bo potrošnja v določenem delu nadomestila s spletnimi nakupi, ocenjuje, da bo ta upadla za med 2,4 % in 9,0 %.

Ukrepi za zajezitev okužbe bodo imeli velik vpliv tudi na trg dela. Medletni padec zaposlenosti naj bi v odsotnosti ukrepov glede na različne scenarije znašal med 1,8 % in 4,7 %, stopnja brezposelnosti pa bi se lahko več kot podvojila. Končni učinki na trg dela bodo še posebno odvisni od učinkovitosti predlaganih ukrepov za blaženje posledic krize, ki naj bi znatno znižali stroške dela za delodajalce med trajanjem epidemije in s tem prispevali k ohranitvi delovnih mest.

Negotov je tudi vpliv aktualnih razmer na inflacijo. Glede na različne scenarije bi se cene medletno lahko v povprečju znižale do okoli enega odstotka. Letos bodo rast cen ob strmoglavljenju svetovnih cen nafte v večji meri zniževali cenejši energenti, medtem ko bo medletna rast cen hrane še porasla. Ob upadu povpraševanja po storitvah osebne nege in rekreacije, počitniških paketov in nastanitev ter transporta se bo pomembno znižala tudi osnovna inflacija.

Ob negativni gospodarski rasti se bo zadolženost države povečala. Zgolj padec BDP, ki ga predvideva ta analiza, bo povečal zadolženost države na med približno 70 in 80 % BDP. V to oceno niso všteti fiskalni ukrepi države, zaradi katerih se bo na eni strani povečala raven nominalnega dolga, na drugi strani pa bodo ti ukrepi nekoliko ublažili padec gospodarske aktivnosti.

Zagon ponovnega investicijskega cikla bo odvisen od sposobnosti tako podjetij kot bank, da preživijo obdobje trajanja omejitev. V zagotavljanje preživetja podjetij je usmerjen tudi interventni ukrep odloga plačila obveznosti kreditojemalcem. Po oceni Banke Slovenije bo ta ukrep ob upoštevanju nekaterih predpostavk in omenjenih scenarijev banke prikrajšal za denarni tok med 0,9 in 1,6 milijarde EUR. V najbolj neugodnem scenariju, kjer vsa podjetja pod vplivom šoka koronavirusa zaprosijo za odlog odplačil, pa bo izpad denarnega toka znašal 2 milijardi EUR. Banke imajo tudi po tem scenariju dovolj likvidnih sredstev – izpad denarnega toka znaša 35 % primarne likvidnosti – in bi, v odsotnosti bankrotov podjetij in kopičenja izgub s tega naslova, morale biti sposobne zagotavljati gospodarstvu sredstva za ponoven zagon aktivnosti.

Na podlagi do zdaj razpoložljivih podatkov tudi druge institucije predvidevajo, da se bo gospodarska aktivnost v Sloveniji letos močno zmanjšala. Ocenjena rast BDP za leto 2020 v Sloveniji v obdobju od 18. do 23. marca 2020 znaša od –2,4 % do –6,3 % v blagih (osnovnih) scenarijih in od –7,8 % do –14,0 % v ostrejših (pesimističnih) scenarijih.

Izbruh novega koronavirusa predstavlja zelo resen izziv za slovensko gospodarstvo, kar potrjujejo tudi prve ocene. Izvedeni in napovedani ukrepi (podrobno razloženi v 5. poglavju) slovenske vlade, Evropske unije, MDS in ECB, ki v oceno učinkov niso bili vključeni, bi lahko pomembno ublažili njihov obseg in omejili trajanje šokov po tem, ko bo epidemija izzvenela.

1 | Epidemiološki razvoj in ukrepi za zaježitev v Sloveniji

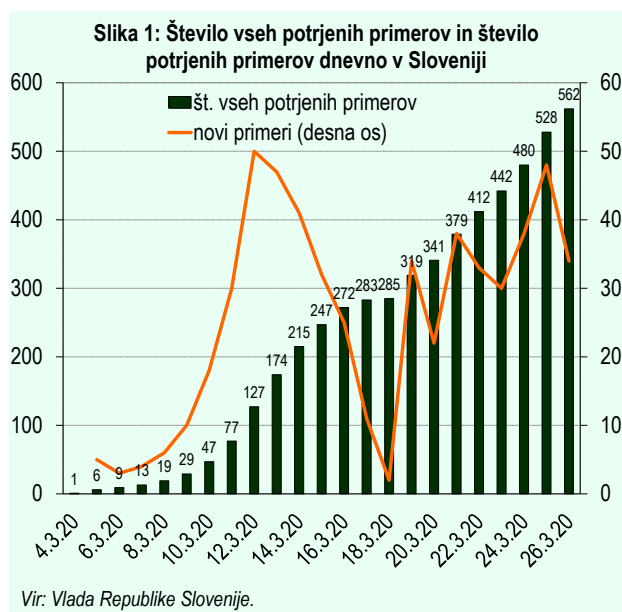
Prvi primer COVID-19 je bil v Sloveniji potrjen 4. marca 2020, do 26. marca 2020 pa je bilo zabeleženih skupaj 562 primerov okužbe in 6 smrtnih primerov, kar pomeni, da je stopnja smrtnosti znašala 1,1 %. V obdobju od prvega potrjenega primera do 26. marca 2020 je bilo največ novih potrjenih primerov 12. marca 2020, in sicer 50, nato je sledil padec, v prejšnjem tednu (20.–26. marec 2020) pa je bilo povprečno 35 novih okužb na dan. V zvezi s tem poudarjamo, da so se v tem času spremenili postopki testiranja, zato je lahko primerjava števila novih primerov skozi čas manj zanesljiva. V primerjavi z drugimi prizadetimi državami je Slovenija trenutno na 27. mestu (med 184 državami) glede na skupno število potrjenih primerov na milijon prebivalcev.¹

Po prvem potrjenem primeru v državi je slovenska vlada sprejela vrsto različnih ukrepov za zaježitev širjenja novega koronavirusa in sploščevanje epidemiološke krivulje. Časovnica (do zdaj) uvedenih in napovedanih ukrepov za zaježitev okužbe je navedena spodaj:

- 9. marec 2020 – Svet za nacionalno varnost je sprejel več ukrepov za zaježitev širjenja novega koronavirusa, med drugim prepoved javnih prireditev v zaprtih prostorih za več kot 100 obiskovalcev;
- 10. marec 2020 – Začasna prekinitev letov v Slovenijo iz letališč na prizadetih območjih v Italiji, na Kitajskem, v Južni Koreji in Iranu;
- 12. marec 2020 – Slovenija je uradno razglasila epidemijo COVID-19 in začasno zaprla vrtce in šole. Začasna prekinitev železniškega potniškega prometa med Slovenijo in Italijo;

- 15. marec 2020 – Začasno je ustavljen javni potniški promet;
- 16. marec 2020 – Zaprtje večine javnih prostorov v Sloveniji (npr. turističnih znamenitosti, muzejev, knjižnic, galerij, gostinskih lokalov, nastanitvenih obratov in wellness centrov). Odprte ostajajo samo trgovine z živili, lekarne, bencinske črpalke, banke, pošte in trafike;
- 17. marec 2020 – Začasno je ustavljen letalski promet v Sloveniji;
- 20. marec 2020 – Prepovedano je zbiranje na javnih krajih.²

Ti in podobni ukrepi za preprečitev širjenja so v Sloveniji in drugih državah sicer potrebni, da bi zdravstveni sektor lahko neovirano zagotavljal nego okuženim prebivalcem, vendar bodo istočasno imeli negativne vplive na gospodarstvo.

¹ Podatki, pridobljeni s spletne strani <https://ourworldindata.org/grapher/total-confirmed-cases-of-covid-19-per-million-people?region=Europe>.

² Podroben opis ukrepa je objavljen na spletni strani Vlade Republike Slovenije: <https://www.gov.si/novice/2020-03-19-od-polnoci-zacasna-prepoved-zbiranja-ljudi-na-javnih-shodih-prireditvah-in-drugih-dogodkih-na-javnih-krajih/>.

2 | Znaki na podlagi visokofrekvenčnih kazalnikov

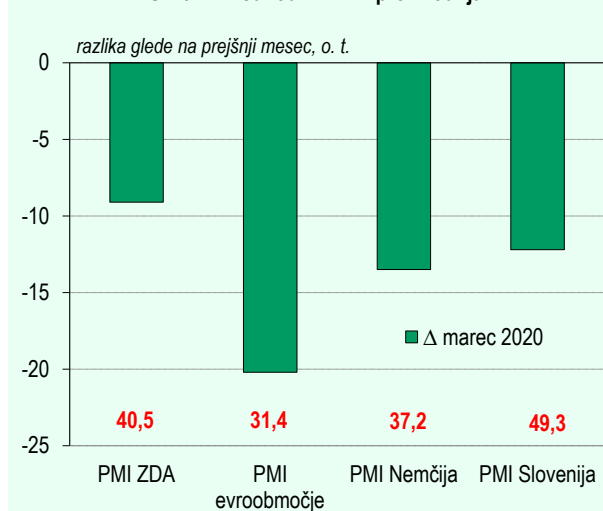
Trenutno razpoložljivi visokofrekvenčni kazalniki kažejo, da bo gospodarskemu izboljšanju v začetku letošnjega leta sledil velik padec gospodarske aktivnosti v evrskem območju v tekočem četrtletju. Ta dinamika primarno odraža negativen vpliv s COVID-19 povezanih dogodkov na velika gospodarstva, vključno z Nemčijo in Italijo, ki sta najpomembnejši trgovinski partnerici Slovenije. Sestavljeni kazalnik PMI za evrsko območje, ki ga je IHS Markit objavil 24. marca 2020, nakazuje možnost recesije, ki bo hujša od velike finančne krize. Kazalnik je marca 2020 dosegel rekordno nizko raven 31,4 in se spustil še nižje od predhodno zabeležene najnižje ravni 36,2 v februarju 2009.

Kazalnik PMI za evrsko območje kaže, da so izmed sektorjev najbolj prizadete storitvene dejavnosti, predvsem potovanja, turizem in gostinstvo, kjer je potreben neposreden stik s potrošniki. Vpliv na predelovalne dejavnosti je manjši, a vseeno precejšen, saj je mesečno krčenje že preseglo prejšnjo najnižjo vrednost, doseženo aprila 2009.

Neugodna gibanja drugih komponent predvidevajo tudi drugi kazalniki, vključno z znatnim vplivom na zaposlenost, saj naj bi se število delovnih mest v storitvenih dejavnostih zmanjšalo za največ od maja 2009. V dobavitelskih verigah je prišlo do precejšnjih motenj, posledične omejitve na strani ponudbe pa so privedle tudi do velikega padca industrijskih cen.

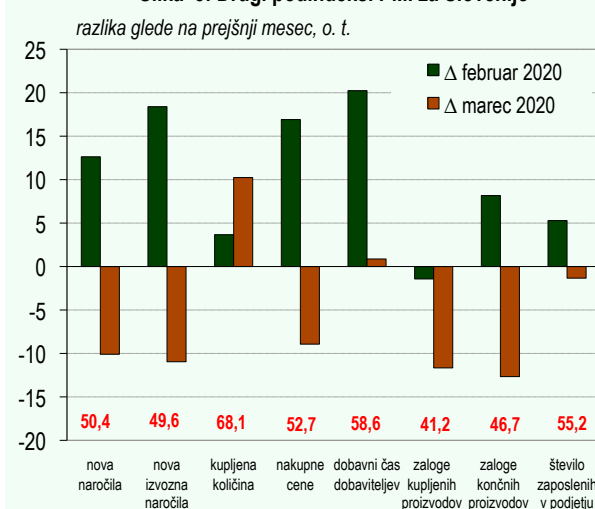
Slovenija je marca prav tako zabeležila veliko spremembo glede na prejšnji mesec, toda vrednost ostaja nad PMI za evrsko območje. Predvidoma bodo vrednosti PMI za april 2020 pokazale bistveno slabšo sliko, saj bodo temeljile na bolj celovitih razpoložljivih podatkih. Druge podkomponente PMI za Slovenijo so prikazane na spodnji sliki. Vidimo lahko, da so se razen kazalnikov *kupljena količina* in *dobavni roki* poslabšali vsi kazalniki, vendar ostajajo na dokaj solidni ravni, z izjemo podkomponent, ki se nanašajo na zaloge. Iz tega je mogoče sklepati, da je v marcu pred uvedbo predvidenih ukrepov za zaustavitev širjenja virusa morda prišlo do kopičenja zalog.

Slika 2: Predhodni PMI – proizvodnja

Opomba: Rdeče številke ponazarjajo vrednost PMI v marcu 2020. Vir: IHS Markit za ZDA, Nemčijo in evroobmočje, ZNS za Slovenijo.

Slika 3: Drugi podindeksi PMI za Slovenijo

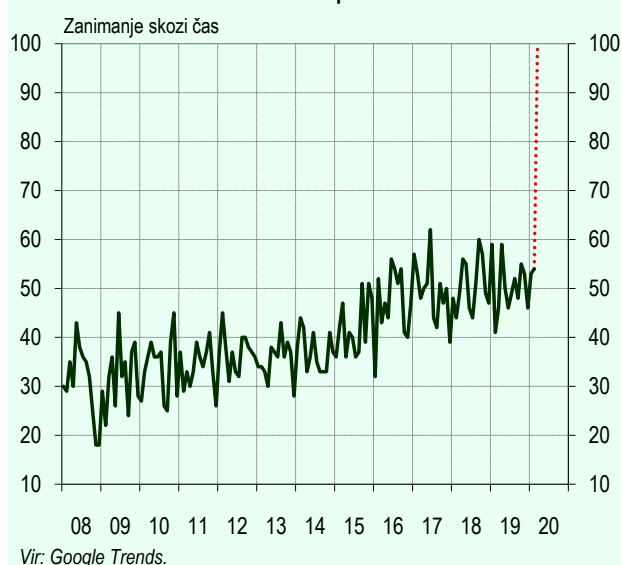

Opomba: Rdeče številke ponazarjajo vrednost PMI v marcu 2020. Vir: ZNS.

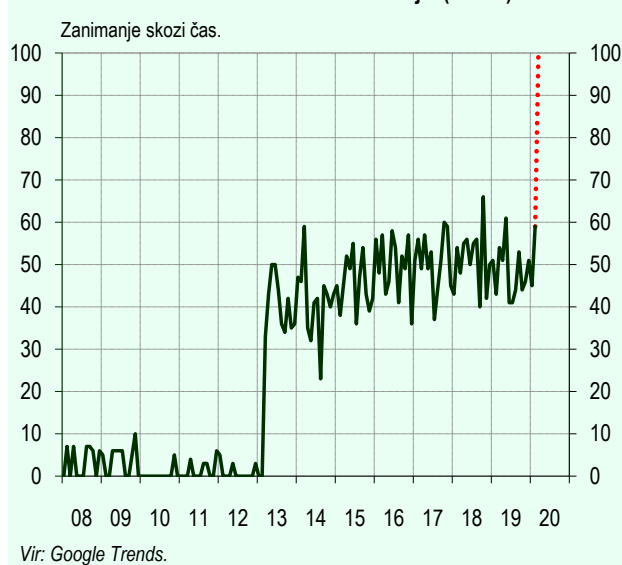
Drugi konvencionalni visokofrekvenčni kazalniki za Slovenijo še niso na voljo³, a nekonvencionalni kazalniki kažejo, da je bil vpliv ukrepov za zaježitev izbruha COVID-19 precejšen že v marcu. Orodje Google Trends kaže, da je do 26. marca 2020 v Sloveniji pogostost iskanja besede *odpoved* v zadnjem obdobju poskočila. Skokovito povečanje je zaznati tudi pri izrazu *ZDR-1* (Zakon o delovnih razmerjih), kar kaže na neugoden vpliv na zaposlenost in/ali večjo negotovost zaposlenih glede pogodb o zaposlitvi.

To podpira tudi podatek o številu novo prijavljenih brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, ki je med 9. in 22. marcem preseglo 2.000 prijav, kar je približno za desetino več kot v enakem obdobju lani. Vendar se ta podatek nanaša samo na novo prijavljene brezposelne osebe, zato ne ponazarja celotnega učinka za skupno brezposelnost. Na drugih področjih je bilo v zadnjem obdobju opaziti upad števila iskanj izrazov, kot je *letalske karte*, kar nakazuje na negativen vpliv na

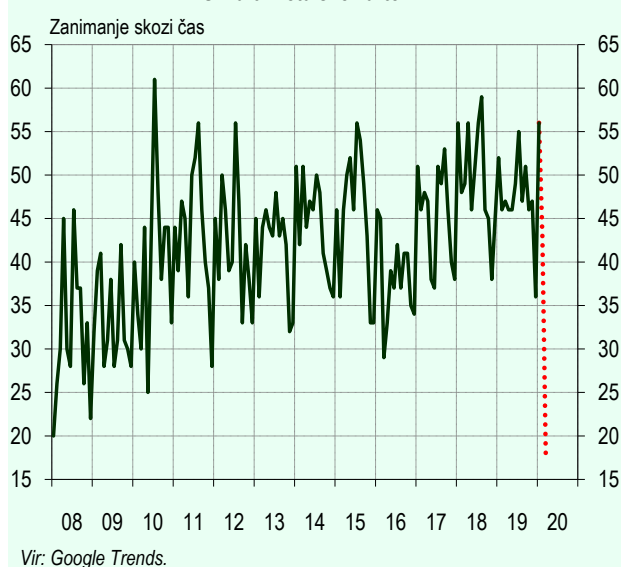
Slika 4: Odpoved

Slika 5: Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1)

Slika 6: Letalske karte

Slika 7: Spletna trgovina

³ SURS je odložil objavo ustreznih tekočih visokofrekvenčnih kazalnikov, ki bi bili sicer objavljeni v obdobju med 20. in 27. marcem 2020, kot so kazalnik gospodarske klime za marec, poslovne tendence za marec in mnenje potrošnikov za marec. Objavljeni bodo predvidoma 30. marca 2020. Več informacij je na voljo na: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/8729>.

potovalne storitve in potencialno tudi na turizem. Po drugi strani se je marca izjemno povečala pogostost iskanja izraza *spletna trgovina*, kar lahko pomeni, da se potrošniki namesto osebne nakupa odločajo za spletno kupovanje. Tudi drugi kazalniki, na primer podatki o plačilih v sistemu TARGET2, ki se gibljejo zelo podobno kot medletna stopnja rasti realnega BDP, kažejo, da se dinamika rasti slovenske gospodarske aktivnosti slabša.

Glede na omejene podatke, ki so trenutno na voljo za Slovenijo, pričakujemo, da bo dvojni šok (ponudbe in povpraševanja), kot rezultat težav, povezanih z izbruhom

COVID-19, prizadel zunanjo menjavo in domačo stran gospodarstva. Prva je v zadnjem obdobju pod pritiskom pretežno neugodnih dogodkov v zunanjem okolju (pred izbruhom novega koronavirusa), slednja pa je še vedno razmeroma trdna in glavna gonilna sila rasti. Medtem ko se bo zaradi izbruha COVID-19 v evrskem območju poslabšala zunanja menjava slovenskega gospodarstva, bodo uvedeni ukrepi za zaježitev izbruha novega koronavirusa v Sloveniji prizadeli tudi domače povpraševanje, s čimer se bo izčrpal glavni blažilnik in gonilo rasti slovenskega BDP v zadnjem obdobju.

3 | Izpostavljenost Slovenije z vidika globalnih verig vrednosti

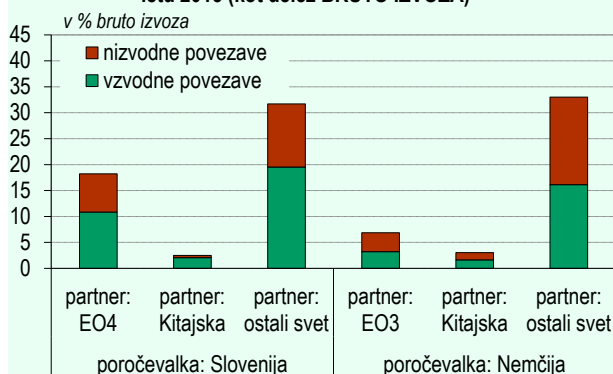
Ker je slovensko gospodarstvo majhno in odprto, je v veliki meri vključeno v globalne verige vrednosti (GVV). Manjša gospodarstva so na splošno bolj vključena v GVV, zlasti ker običajno nimajo dovolj lastnih naravnih virov, in ker so zaradi majhnosti domačega trga omejena pri izkoriščanju ekonomij obsega (Gunnella, Fidora in Schmitz, 2017).⁴ Leta 2019 je bil denimo slovenski delež izvoza in uvoza v BDP (84,4 % oziroma 75,3 %) precej večji od primerljivih povprečnih deležev evrskega območja (48 % oziroma 44,1 %) ali Nemčije (46,9 % oziroma 40,9 %).⁵ Posledično je bila glede na zadnje razpoložljive podatke iz zbirke podatkov *input-output* tabel TiVA Slovenija leta 2015 bolj vključena v GVV kot Nemčija (52,4 % oziroma 42,9 %).⁶

Razlika v izpostavljenosti obravnavanih držav zaradi vključenosti v GVV postane izrazitejša, če primerjamo

tujo dodano vrednost v proizvodnji izvoznih izdelkov domače države (vzvodne povezave) in dodano vrednost domače države v proizvodnji izvoznih izdelkov tuje države (nizvodne povezave) kot delež v bruto dodani vrednosti. Leta 2015 je skupna izpostavljenost Slovenije (vzvodne in nizvodne povezave skupaj) znašala 33,2 % bruto dodane vrednosti, medtem ko je bil v Nemčiji ta delež le 17-odstoten. Posledično se pričakuje, da bodo motnje v GVV zaradi koronavirusa bolj ovirale slovenska podjetja kot nemška.

Z namenom ovrednotenja izpostavljenosti Slovenije motnjam v GVV so bile v nadaljevanju analizirane vzvodne in nizvodne GVV povezave v Sloveniji. Glede na podatke iz leta 2015 bi bilo zaradi vzvodnih povezav v Sloveniji izpostavljeno 20,5 % bruto dodane vrednosti, medtem

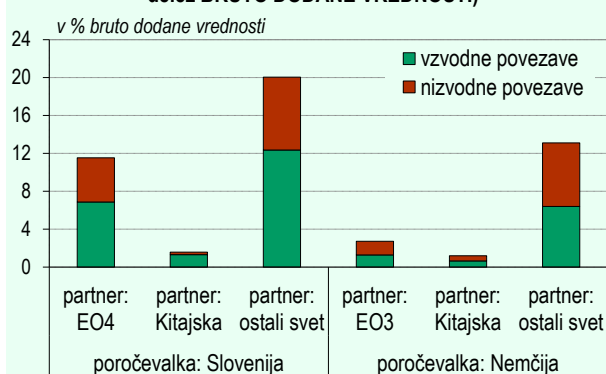
Slika 8: Udeležba Slovenije in Nemčije v GVV v letu 2015 (kot delež BRUTO IZVOZA)

Opomba: Vzvodne povezave prikazujejo tujo dodano vrednost v inputih, ki se v domači državi uporabljajo za proizvodnjo izvoženih outputov. Nizvodne povezave prikazujejo dodano vrednost domačih inputov v izvozni proizvodnji tuje države. EO4: Francija, Nemčija, Italija in Španija. EO3: Francija, Italija in Španija.

Vir: podatkovna zbirka TiVA, izračuni avtorjev.

Slika 9: Udeležba Slovenije in Nemčije v GVV v letu 2015 (kot delež BRUTO DODANE VREDNOSTI)

Opomba: Vzvodne povezave prikazujejo tujo dodano vrednost v inputih, ki se v domači državi uporabljajo za proizvodnjo izvoženih outputov. Nizvodne povezave prikazujejo dodano vrednost domačih inputov v izvozni proizvodnji tuje države. EO4: Francija, Nemčija, Italija in Španija. EO3: Francija, Italija in Španija.

Vir: podatkovna zbirka TiVA, izračuni avtorjev.

⁴ Gunnella, V., Fidora, M. in Schmitz, M. (2017). The impact of global value chains on the macroeconomic analysis of the euro area (Vpliv globalnih verig vrednosti na makroekonomsko analizo evroobmočja). Ekonomski bilten, številka 8.

⁵ Podatki, pridobljeni s spletne strani: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

⁶ Podatki za analizo GVV so bili pridobljeni iz zbirke podatkov OECD Trade in Value-Added (TiVA), ki je na voljo na: <https://www.oecd.org/sti/ind/measuring-trade-in-value-added.htm>.

ko bi v Nemčiji ta delež znašal 8,3 %. Ob tem bi bilo v Sloveniji 6,9 % bruto dodane vrednosti pod vplivom izpostavljenosti do štirih največjih gospodarstev evrskega območja (tj. Nemčije, Francije, Španije in Italije; zadnji dve sta v evrskem območju najbolj prizadeti zaradi izbruha COVID-19), 1,3 % bi odpadlo na Kitajsko in 12,4 % na ostali svet. Po drugi strani bi skupna izpostavljenost Slovenije prek nizvodnih povezav znašala 12,6 % dodane vrednosti, v Nemčiji pa 8,7 %, pri čemer bi na 4,7 % bruto

dodane vrednosti v Sloveniji vplivala izpostavljenost do štirih največjih gospodarstev evrskega območja, 0,3 % bi odpadlo na Kitajsko in 7,7 % na ostali svet. Zaradi relativno večje vključenosti Slovenije v GVV in dejstva, da je Slovenija pomembno izpostavljena do držav, ki jih je izbruh novega koronavirusa relativno močno prizadel, pričakujemo, da bodo imele globalne razsežnosti izbruha koronavirusa močan negativen vpliv na slovenska podjetja in posledično tudi na celotno gospodarsko aktivnost.

4 | Ocena vpliva novega koronavirusa na slovensko gospodarstvo

Novi koronavirus naj bi vplival na večino, če ne celo vse gradnike slovenskega gospodarstva. V naslednjih poglavjih so prikazane različne analize, s katerimi ocenjujemo vpliv na gibanje nekaterih pomembnejših makroekonomskih spremenljivk za Slovenijo. Prvo poglavje obravnava izhodiščne scenarije, ki so podlaga za ad-hoc analizo vpliva epidemije COVID-19 na: i) povprečni dnevni izpad dodane vrednosti in BDP v obdobju zaustavitve, ii) rast dodane vrednosti in BDP na podlagi proizvodne struktu-

re, iii) rast BDP z uporabo modela VAR, iv) rast zasebne potrošnje, v) stopnjo brezposelnosti in zaposlenost ter vi) inflacijo. Poleg tega se s scenariji ocenjuje tudi vii) učinek politike odloga odplačevanja posojil na likvidnostni položaj bank. Obravnavani izhodiščni scenariji, predstavljeni v nadaljevanju, ne vključujejo učinkov zunanjih dejavnikov, kot so spremembe tujega povpraševanja in svetovnih cen surovin, finančnih pogojev in učinkov morebitnih ukrepov fiskalne in denarne politike.

4.1 Scenariji in predpostavke

Ker glede trajanja in resnosti epidemije COVID-19 in z njo povezanih vladnih ukrepov za zaježitev okužbe vlada precejšnja negotovost, smo pripravili tri različne scenarije prihodnjih gospodarskih gibanj v Sloveniji, ki se med seboj razlikujejo po številu tednov zaustavitve. Velikosti šokov, ki se razlikujejo glede na gospodarsko dejavnost⁷ in čas, smo ocenili na podlagi ekspertne presoje, jih navzkrižno preverili s podobnimi predpostavkami za Slovenijo, na primer s tistimi, ki jih je pripravil Jože P. Damijan⁸, in drugimi razpoložljivimi informacijami. V vseh scenarijih so največji šoki predvideni v obdobju zaustavitve, del njih pa naj bi se zavlekel tudi v mesece po odpravi te. Preneseni del šokov v obdobju po odpravi zaustavitve se prav tako razlikuje glede na gospodarsko dejavnost in scenarij. Scenarij 3, ki velja za najbolj neugodnega in upošteva 14 tednov trajajočo zaustavitev, predvideva nekoliko večji prenos šokov v obdobje po odpravi zaustavitve.

Gledano po dejavnostih so šoki⁹ največji v skupini dejavnosti trgovine in popravil vozil, prometa in skladiščenja ter gostinstva (GHI), ki so tesno povezane s turizmom. Ta naj bi bil močnejše prizadet v vseh obravnavanih scenarijih, predvsem zaradi izvajanja ukrepov, ki jih je sprejela tako slovenska vlada kot tudi številne druge evropske države, in obsegajo npr. zaprtje restavracij in hotelov, začasno ustavitev mednarodnega potniškega prometa, prepoved javnega zbiranja in omejitev prehajanja državnih meja. Obenem bodo precej prizadete tudi logistične dejavnosti, predvsem zaradi upočasnitve aktivnosti v predelovalnih dejavnostih, kar je posledica motenj v svetovnih dobavnih verigah na eni in manjšega tujega povpraševanja ob šibkem domačem povpraševanju na pomembnejših izvoznih trgih, ki se spopadajo s podobnimi razmerami na drugi strani. To se bo odrazilo v precej slabših razmerah v svetovni trgovini.

7 A – Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo, BDE – Rudarstvo, oskrba z elektriko in vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja, C – Predelovalne dejavnosti, F – Gradbeništvo, GHI – Trgovina in popravila vozil, promet in skladiščenje, gostinstvo, J – Informacijske in komunikacijske dejavnosti, K – Finančne in zavarovalniške dejavnosti, L – Poslovanje z nepremičninami, MN – Strokovne, znanstvene in tehnične storitve ter druge raznovrstne poslovne dejavnosti, OPQ – Uprava in obramba, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo, RST – Druge storitvene dejavnosti.

8 <https://damijan.org/2020/03/18/korona-kriza-utegne-biti-hujša-od-krize-v-letu-2009/>.

9 Več informacij je v Prilogi 7.1: Velikost šokov za BDP glede na različne scenarije po dejavnostih in času.

Preglednica 4.1: Obdobje zaustavitve po scenarijih

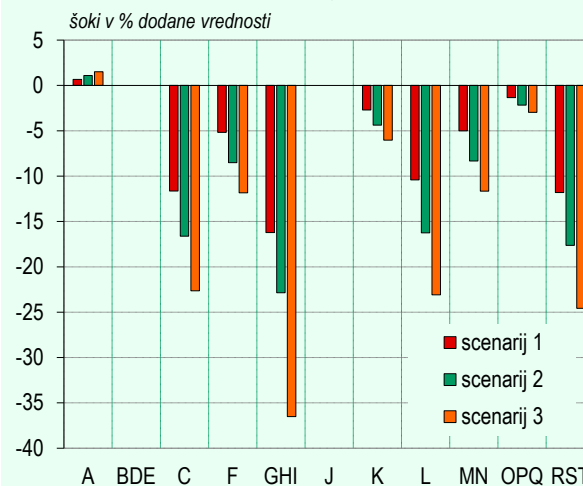
Scenarij 1 (blagi)	od sredine marca do konca aprila (pribl. 6 tednov)
Scenarij 2 (strogi)	od sredine marca do konca maja (pribl. 10 tednov)
Scenarij 3 (strogi, trajnejši izpad)	od sredine marca do konca junija (pribl. 14 tednov)

Vir: ocene avtorjev.

Glede na obravnavane scenarije je največji šok za dejavnosti GHI predviden v drugem četrtletju letošnjega leta, kar je posledica obdobja zaustavitve, ki naj bi se v vseh obravnavanih scenarijih izvajalo prav v drugem četrtletju in trajalo od 4 do 12 tednov. Dodana vrednost teh dejavnosti se bo v posameznem tednu zaustavitve predvidoma zmanjšala za 80 %. To pomeni, da skupni šok za te dejavnosti v drugem četrtletju znaša med 46 % v scenariju 1 in 80 % v scenariju 3. Scenarija 1 in 2 za tretje četrtletje predvidevata bistveno manjši izpad dodane vrednosti, v scenariju 3 pa se predvideva tudi izpad pomembnega dela poletne turistične sezone. To bi se odrazilo v skoraj 50-odstotnem padcu dodane vrednosti v tretjem četrtletju. Scenarij 3 obenem predvideva, da bo okrevanje pri teh dejavnostih bistveno bolj postopno v primerjavi z drugimi dejavnostmi.

Nekoliko manjši, a vseeno izraziti šoki, so predvideni za predelovalne dejavnosti (C), poslovanje z nepremičninami (L) in druge storitvene dejavnosti (RST). V predelovalnih dejavnostih pričakujemo v tednu zaustavitve približno 60-odstotni izpad dodane vrednosti, okrevanje pa bo predvidoma (podobno kot v dejavnostih GHI) bolj postopno kot v nekaterih drugih dejavnostih. Velikosti šokov za predelovalne dejavnosti so posledica predvsem motenj v svetovnih dobaviteljskih verigah, ki so posledica karantene in prekinitve proizvodnje v več delih Kitajske po izbruhu COVID-19 v provinci Hubei na začetku tega leta. Drugi razlog se nanaša na velik upad zasebne potrošnje zaradi krepitve previdnostnega obnašanja gospodinjstev v glavnih trgovinskih partnericah, kar negativno vpliva na gibanje svetovne trgovinske menjave. S tega vidika so šoki tako na strani ponudbe kot povpraševanja. Navsezadnje

Slika 10: Velikost šokov po dejavnostih v različnih scenarijih

Vir: SURS, ocene avtorjev.

bi lahko nenadzorovano širjenje COVID-19 med prebivalstvom znatno vplivalo na ponudbo razpoložljive delovne sile, kar bi še dodatno omejilo proizvodne zmogljivosti ter škodilo tako proizvodni kot izvozni aktivnosti predelovalnih dejavnosti. To nakazuje, da bi bili lahko šoki za predelovalne dejavnosti celo nekoliko večji kot v obravnavanih scenarijih.

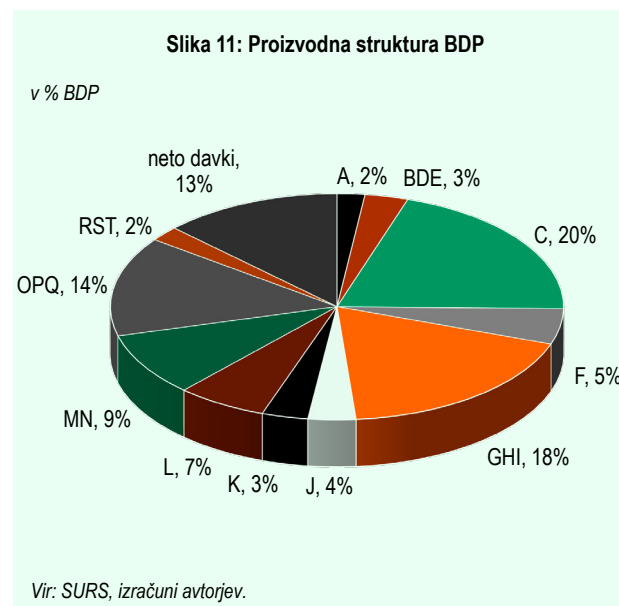
V analizi ocenjujemo zgolj učinke COVID-19 na slovensko gospodarstvo v letu 2020 (če ni navedeno drugače). Izhodiščni profil rasti BDP (in drugih obravnavanih spremenljivk) temelji na napovedih Banke Slovenije iz decembra 2019. Ker Banka Slovenije ne izdeluje četrtletnih napovedi (razen za HICP in komponente), so v ocenah, ki obravnavajo tudi četrtletna gibanja, upoštevane enake medletne stopnje rasti iz makroekonomskih napovedi Banke Slovenije iz decembra 2019 v vseh četrtletjih znotraj posameznega leta.

4.2 Vpliv obdobja zaustavitve na povprečni nominalni dnevni izpad BDP

Leta 2019 je nominalni bruto domači proizvod (BDP) Slovenije znašal 48.006,6 milijona EUR. Preprost izračun pokaže, da je vsak dan (brez razlikovanja med delovnimi dnevi, prazniki in vikendi) k skupnemu nominalnemu BDP prispeval v povprečju okoli 130 milijonov EUR. Ta informacija je ključna za ocenjevanje dnevnega izpada v času trajanja zaustavitve zaradi ukrepov za sploščevanje epidemiološke krivulje. Ker je zaustavitev gospodarske aktivnosti nepopolna, nekatere dejavnosti se namreč razmeroma nemoteno izvajajo, pričakujemo le delni dnevni izpad dodane vrednosti. Da bi ocenili vpliv obdobja zaustavitve na dnevni ravni, moramo razumeti sestavo slovenskega BDP in dodane vrednosti. Najpomembnejše dejavnosti v Sloveniji so predelovalne dejavnosti (C), trgovina in popravila vozil, promet in skladiščenje, gostinstvo (GHI), ki predstavljajo okrog 40 % BDP in skoraj 45 % skupne dodane vrednosti. Te dejavnosti bodo po naših ocenah tudi najbolj prizadete zaradi izbruha COVID-19. Medtem ko naj bi motnje v svetovnih dobavnih verigah in posledično šibkejših gibanjih trgovinske menjave vplivale predvsem na predelovalne dejavnosti in promet, naj bi uvedeni ukrepi za zajezitev širjenja novega koronavirusa močnejše prizadeli predvsem gostinske in hotelske storitve.

Glede na obravnavane scenarije in vključene velikosti šokov po dejavnostih bi po naših ocenah povprečni dnev-

ni izpad v času trajanja zaustavitve znašal okrog 62 milijonov EUR na dan, kar znaša približno 50 % dnevnega BDP v letu 2019. Največji izpad se pričakuje v dejavnostih trgovine in popravil vozil, prometa, skladiščenja in gostinstva (GHI), predelovalnih dejavnostih (C) in poslovanju z nepremičninami (L). V drugi polovici marca naj bi bil dnevni izpad v obdobju zaustavitve nekoliko manjši, približno 42 milijonov EUR, saj so se nekatere dejavnosti vsaj v omejenem obsegu nadaljevale še nekaj časa po uradni razglasitvi epidemije v Sloveniji iz 12. marca 2020.

Preglednica 4.2: Povprečni dnevni izpad BDP zaradi ukrepov za zajezitev širjenja virusa

originalni podatki, tekoče cene (v mio EUR)

	Scenarij 1	Scenarij 2	Scenarij 3
Januar	0	0	0
Februar	0	0	0
Marec	-21,0	-21,0	-21,0
April	-62,1	-62,1	-62,1
Maj	-26,2	-62,1	-62,1
Junij	-12,0	-26,2	-62,1
Julij	-5,7	-12,0	-35,9
Avgust	-2,8	-5,7	-23,7
September	-1,3	-2,8	-10,6
Oktober	-0,6	-1,3	-4,6
November	-0,3	-0,6	-2,2
December	-0,2	-0,3	-1,0

Viri: SURS, izračuni avtorjev.

4.3 Vpliv ukrepov za zaustavitev širjenja virusa na rast BDP v letu 2020 (pristop na podlagi proizvodne strukture)

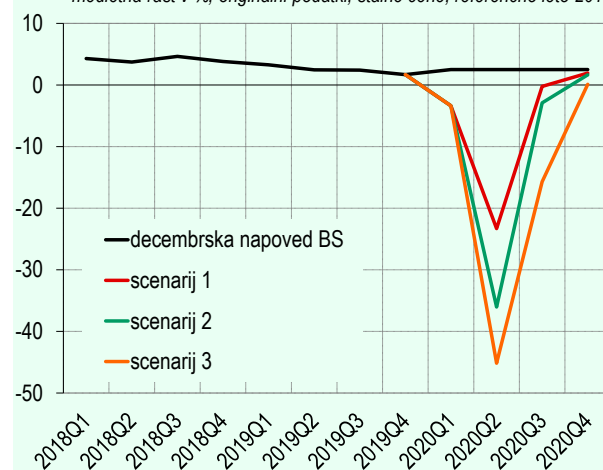
Izbruh COVID-19 in z njim povezani ukrepi za zajezitev okužbe bodo imeli pomemben vpliv na rast BDP v Sloveniji. Glede na oceno učinkov za leto 2020, ki jih bodo povzročili ukrepi za zajezitev širjenja, naj bi izpad BDP v stalnih cenah (referenčno leto 2010) znašal med 3,7 milijarde EUR v scenariju 1 in skoraj 8 milijard EUR v scenariju 3. To glede na decembrske napovedi Banke Slovenije, po katerih naj bi bila rast BDP v letu 2020 2,5-odstotna, pomeni odstopanje za 8,7, 12,7 oziroma 18,6 odstotne točke. Ocenjujemo torej, da bi se BDP letos lahko skrčil med 6,2 % in 16,1 %, odvisno od scenarija, kar obenem pomeni, da bi lahko bil upad BDP v letošnjem letu celo večji od tistega, ki smo ga doživeli leta 2009.

Po četrtletjih je največje odstopanje rasti BDP od osnovnega scenarija v četrtletjih, v katerih bodo ukrepi zaustavitve po pričakovanjih najstrožji. Kot je poudarjeno v obravnavanih scenarijih, je torej pričakovati največji izpad v drugem četrtletju, slednji pa se po scenarijih stopnjuje. Medtem ko scenarija 1 in 2 predvidevata, da bo trend okrevanja potekal pretežno v obliki črke V, scenarij 3 predvideva okrevanje po krivulji oblike U, predvsem zaradi bolj postopnega okrevanja predelovalnih dejavnosti (C) ter skupine dejavnosti trgovine in popravila vozil, prometa, skladiščenja in gostinstva (GHI).

Vpliv na prvo četrtletje bo manjši, saj so bili ukrepi zaustavitve uvedeni šele sredi marca, za prva dva meseca četrtletja pa je bilo značilno razmeroma spodbudno gibanje. Vsi scenariji upoštevajo enako obdobje zaustavitve v marcu, zato tudi ocenjena stopnja rasti za prvo četrtletje v vseh scenarijih znaša enako, in sicer -3,4 %. Ocena vpliva za drugo četrtletje se giblje od medletnega krčenja za 23,3 % po scenariju 1 do 45,2 % v scenariju 3. Vsi scenariji predvidevajo, da se bo stanje v drugi polovici leta

Slika 13: Rast bruto domačega proizvoda

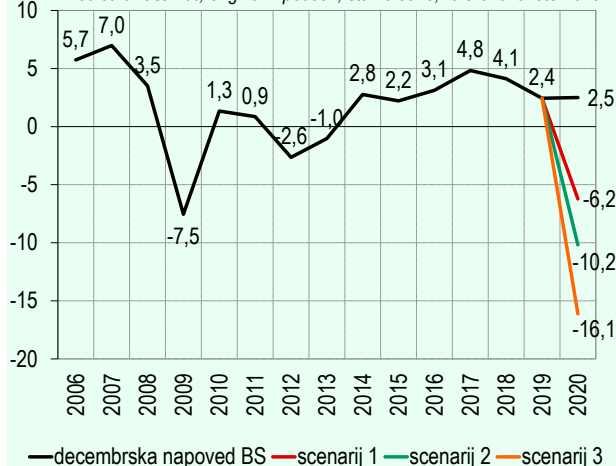
medletna rast v %, originalni podatki, stalne cene, referenčno leto 2010

Vir: SURS, ocene avtorjev, napovedi BS iz decembra 2019.

Slika 12: Rast bruto domačega proizvoda

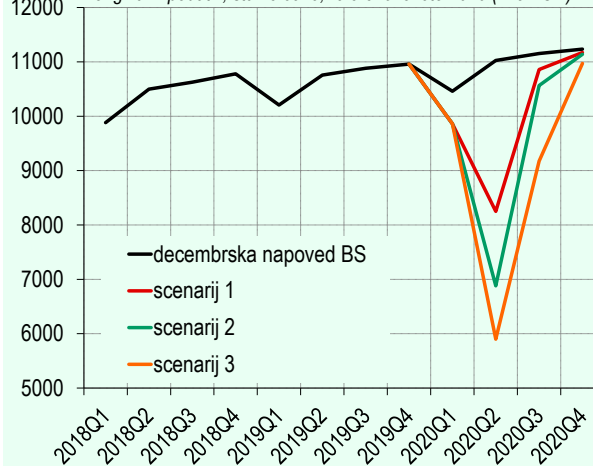
medletna rast v %, originalni podatki, stalne cene, referenčno leto 2010

Vir: SURS, ocene avtorjev, napovedi BS iz decembra 2019.

Slika 14: Bruto domači proizvod po četrtletjih

originalni podatki, stalne cene, referenčno leto 2010 (mio EUR)

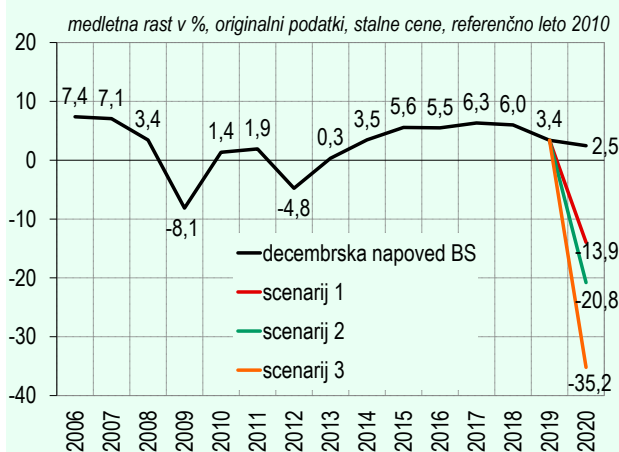
Vir: SURS, ocene avtorjev, napovedi BS iz decembra 2019.

Preglednica 4.3: Ocenjena rast BDP in izpad BDP po scenarijih

	medletna rast v % (stalne cene, referenčno leto 2010)			izpad v milijardah EUR v primerjavi z osnovnim scenarijem (stalne cene, referenčno leto 2010)		
	Scenarij 1	Scenarij 2	Scenarij 3	Scenarij 1	Scenarij 2	Scenarij 3
2020 I	-3,4	-3,4	-3,4	-0,6	-0,6	-0,6
2020 II	-23,3	-36,0	-45,2	-2,8	-4,1	-5,1
2020 III	-0,2	-2,9	-15,7	-0,3	-0,6	-2,0
2020 IV	1,9	1,6	0,1	-0,1	-0,1	-0,3
2020	-6,2	-10,2	-16,1	-3,7	-5,4	-8,0

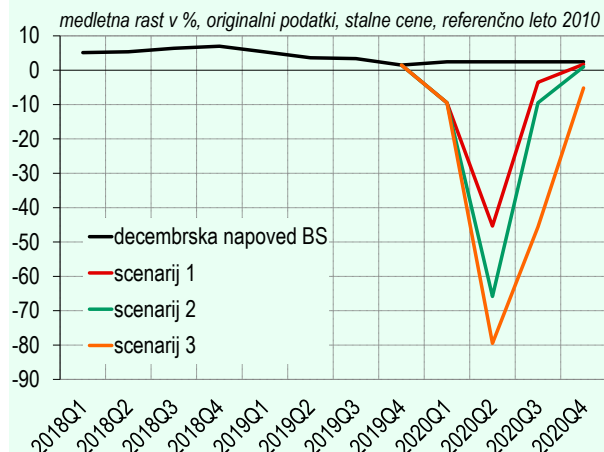
Vir: izračuni avtorjev.

Slika 15: Rast dodane vrednosti v skupini dejavnosti trgovine, prometa, skladiščenja in gostinstva

Vir: SURS, ocene avtorjev, napovedi BS iz decembra 2019.

Figure 16: Rast dodane vrednosti v skupini dejavnosti trgovine in popravila vozil, prometa, skladiščenja in gostinstva

Vir: SURS, ocene avtorjev, napovedi BS iz decembra 2019.

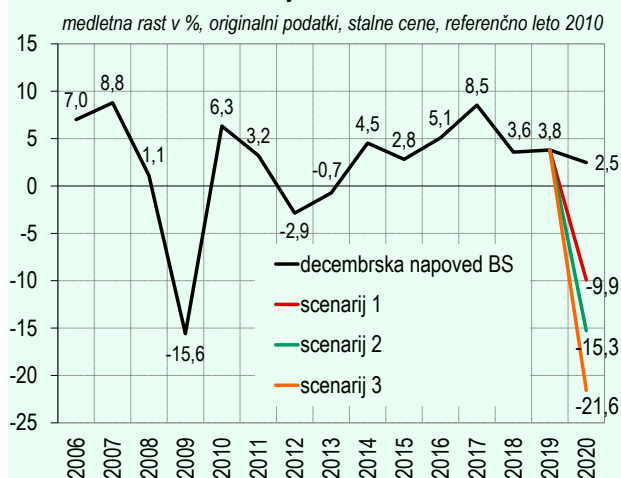
ob krepitvi gospodarske aktivnosti stabiliziralo in približalo osnovnemu scenariju iz lanskega decembra. V scenariju 3 naj bi bilo približevanje precej bolj postopno, saj ta scenarij predvideva trajnejše negativne učinke in posledično bolj postopno okrevanje gospodarstva. Pričakovana medletna stopnja rasti za tretje in četrto četrtletje po scenariju 3 znaša -15,7 % oziroma 0,1 %.

Med dejavnostmi bodo po naši oceni šokov najbolj prizadele predelovalne dejavnosti (C) ter dejavnosti trgovine in popravila vozil, prometa, skladiščenja in gostinstva (GHI), ki ustvarijo največ dodane vrednosti v Sloveniji. Kot za BDP po osnovnem scenariju tudi za dodano vrednost predvidevamo enako stopnjo rasti v vseh dejavnostih, tj. 2,5 %, ob predpostavki, da se struktura gospodarstva letos glede na prejšnje leto ne bo spremenila.

Glede na predpostavke naj bi bil izpad dodane vrednosti največji v skupini dejavnosti trgovine in popravila vozil, prometa, skladiščenja in gostinstva (GHI). V teh dejavnostih se pričakuje padec dodane vrednosti za 13,9 % v scenariju 1, 20,8 % v scenariju 2 in 35,2 % v scenariju 3. Scenarija 1 in 2 predvidevata razmeroma hitro okrevanje v drugi polovici leta, medtem ko je v scenariju 3 okrevanje precej bolj postopno. Glede na mehanično oceno bo izpad v teh dejavnostih v stalnih cenah (referenčno leto 2010) znašal med 1,3 milijarde EUR v scenariju 1 in več kot 3 milijarde EUR v scenariju 3.

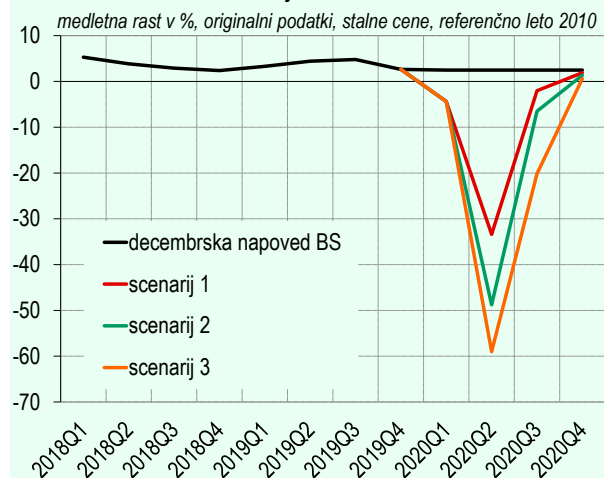
Za predelovalne dejavnosti ocena učinkov kaže na padec dodane vrednosti v stalnih cenah (referenčno leto 2010) med 1,0 milijarde EUR v scenariju 1 in skoraj 2,0 milijarde EUR v scenariju 3, večinoma v drugem in tretjem

Slika 17: Rast dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih

Vir: SURS, ocene avtorjev, napovedi BS iz decembra 2019.

Slika 18: Rast dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih

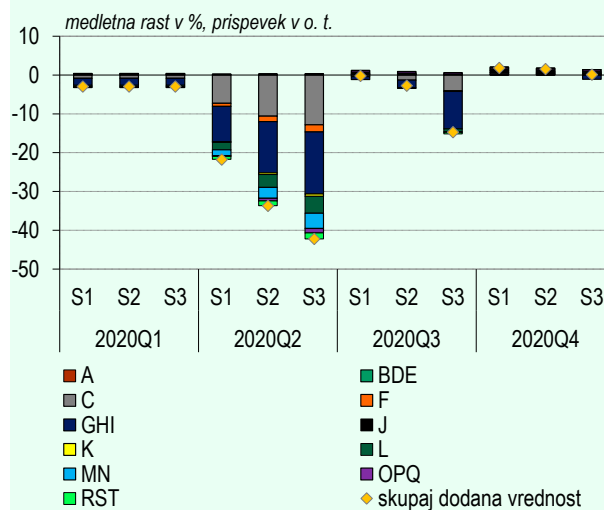

Vir: SURS, ocene avtorjev, napovedi BS iz decembra 2019.

četrtnetju. Scenarija 1 in 2 predvidevata v drugi polovici leta trend okrevanja v obliki črke V, scenarij 3 pa precej bolj postopno krepitev rasti, torej v obliki črke U.

Na sliki 19 je prikazana ocenjena medletna rast četrtnetnega BDP v letu 2020, razčlenjena po predvidenem prispevku vseh dejavnosti v vseh treh scenarijih. Kot že omenjeno, se največji vpliv pričakuje v drugem četrtnetju 2020, v katerem bo prispevek večine dejavnosti k rasti dodane vrednosti na medletni ravni negativen. Kako hud bo padec, je odvisno od trajanja ukrepov za zaustavitev širjenja virusa (tj. scenarija). V preostalem delu leta se bo dinamika v različnih scenarijih in dejavnostih razlikovala v odvisnosti od prenosa šokov v obdobje po odpravi ukrepov (tj. trajanje oz. obstojnost šokov). V tretjem četrtnetju se znaten vpliv pričakuje samo v predelovalnih dejavnostih (C) ter skupini dejavnosti trgovine in popravila vozil, prometa, skladiščenja in gostinstva (GHI). V zadnjih treh mesecih leta 2020 pa naj bi, kot rečeno, večina učinkov ukrepov za zaježitev epidemije COVID-19 izzvenela.

Slika 19: Prispevek dejavnosti k skupni rasti dodane vrednosti

Vir: SURS, ocene avtorjev.

4.4 Vpliv epidemije COVID-19 na rast BDP (pristop na podlagi VAR)

V tem poglavju opisujemo vektorski avtoregresijski (VAR) model, ki smo ga uporabili za ocenjevanje učinka COVID-19 na rast BDP v Sloveniji. Dobljeni rezultati naj bi zagotovili dodatno oceno, v kateri se poleg mehničnega učinka ukrepov zaustavitve upoštevajo tudi tuje povpraševanje (merjeno kot BDP evrskega območja), gospodarska klima in produktivnost. Ocena učinkov zaradi doslednosti temelji na pogojnih napovedih modela VAR, pri čemer so napovedi osnovane na že omenjenih scenarijih (tj. scenarijih 1–3 v poglavju 4.1).

Niz endogenih spremenljivk (označen kot Y_t), vključenih v model VAR, se nanaša na slovenski realni BDP, inflacija, merjena s HICP in kazalnik gospodarske klime. Eksogeni del modela (označen kot X_t) sestavljajo indeks produktivnosti za Slovenijo, BDP evrskega območja in neprava spremenljivka za obdobje recesije v Sloveniji. Vse spremenljivke so četrtletne in so, razen neprave spremenljivke, pretvorjene na medletno stopnjo rasti, da bi se zagotovila stacionarnost. C pomeni vektor konstant. Analiza zajema obdobje od prvega četrtletja 1997 do četrtega četrtletja 2019. Oblika modela VAR je naslednja:

$$Y_t = C + A_1 Y_{t-1} + A_2 Y_{t-2} + \dots + A_6 Y_{t-6} + B X_t + \varepsilon_t$$

Cilj analize je podati oceno slovenskega BDP za leto 2020 na podlagi predpostavk in ocene eksogenega dela modela v tem obdobju. To pa nam omogoča, da ocenimo, kaj se bo zgodilo z endogenim delom modela, če se uresniči določen scenarij.

Ker naši scenariji temeljijo na šokih na dodano vrednost posameznih gospodarskih dejavnostih, ki prispevajo k BDP, smo te šoke preoblikovali v šoke produktivnosti in jih v modelu upoštevali kot eksogene. Šoki dodane vrednosti po dejavnostih so združeni v šoke produktivnosti na podlagi izračunanega tehtanega povprečja šokov posamezne gospodarske dejavnosti, pri čemer so uteži enake deležu dodane vrednosti, ki ga določena dejavnost prispeva k skupni dodani vrednosti. Pri izračunu predvidenih stopenj rasti BDP evroobmočja smo se zanašali na napovedi različnih institucij, ki so predstavljene v preglednici 6.1. Scenarij 3 predvideva uresničitev osmih *najbolj* pesimističnih napovedi, scenarij 1 pa uresničitev povprečja osmih *srednje* pesimističnih napovedi. V scenariju 2 predpostavljamo, da bo stopnja rasti enaka povprečni stopnji rasti iz scenarija 1 in scenarija 3. Predvidevamo tudi, da bo dinamika medletnih stopenj rasti BDP evrskega območja po posameznih četrtle-

Preglednica 4.4: BDP evrskega območja in slovenska produktivnost po scenarijih

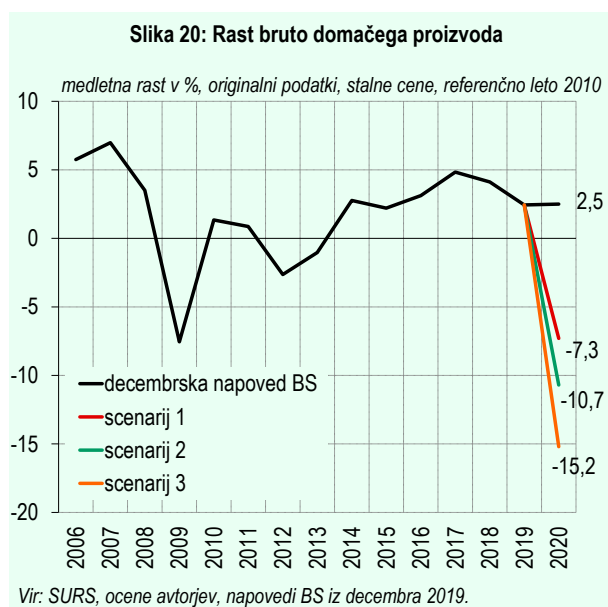
		medletna rast v %		
		Scenarij 1	Scenarij 2	Scenarij 3
BDP evrskega območja	2020 I	-0,9	-1,5	-1,6
	2020 II	-3,9	-9,9	-13,4
	2020 III	-0,4	-1,3	-4,9
	2020 IV	-0,0	-0,1	-0,6
	2020	-1,3	-3,2	-5,1
Produktivnost	2020 I	-5,5	-5,5	-5,5
	2020 II	-24,0	-36,3	-45,1
	2020 III	-2,3	-4,7	-16,4
	2020 IV	-0,3	-0,5	-1,9
	2020	-8,0	-11,8	-17,2

Vir: različne institucije, ocene avtorjev.

tjih enaka dinamiki produktivnosti v Sloveniji. Kot že navedeno, smo v model vključili BDP evrskega območja in s tem upoštevali učinek tujega povpraševanja na slovenski BDP.

Rast BDP evrskega območja in produktivnosti po scenarijih in četrletjih, ki je podlaga za model, je prikazana v preglednici 4.4. Slika 20 ponazarja predvidene učinke izbruha novega koronavirusa in z njim povezanih ukrepov na slovenski BDP.

Rezultati modela VAR se večinoma ujemajo z rezultati, pridobljenimi po pristopu na podlagi proizvodne strukture BDP. Podobno kot slednji tudi model VAR kaže, da bo vpliv epidemije COVID-19 na rast slovenskega BDP precejšen. Glede na pogojene napovedi bo leta 2020 stopnja rasti slovenskega BDP znašala med -7,3 % v scenariju 1, ki predvideva, da bo zaustavitev trajala šest tednov, in -15,2 % v scenariju 3, ki predvideva 14-tedensko zaustavitev. Kako velik bo učinek, je neposredno odvisno od

trajanja ukrepov zaustavitve v Sloveniji in posredno – prek trgovskega kanala – od trajanja obdobja zaustavitve v drugih državah evrskega območja.

4.5 Vpliv ukrepov za zaustavitev širjenja virusa na rast realne zasebne potrošnje v letu 2020

Pričakujemo velik negativen vpliv uvedenih ukrepov za zaustavitev širjenja virusa na zasebno potrošnjo, ki v Sloveniji predstavlja več kot 50 % nominalnega BDP, predvsem v delih, kjer je potreben neposreden stik med kupcem in prodajalcem. Mehanični vpliv ukrepov na zasebno potrošnjo smo izračunali tako, da smo scenarije zaustavitve iz poglavja 4.1 in predpostavljene šoke po posameznih gospodarskih dejavnostih povezali s komponentami zasebne potrošnje.¹⁰ Komponente smo izračunali na podlagi podatkov iz APG o deležih sredstev, ki jih povprečno slovensko gospodinjstvo nameni za potrošnjo.¹¹ V Prilogi 7.2 je prikazano ujemanje komponent zasebne potrošnje z gospodarskimi dejavnostmi in delež ustreznih upoštevanih šokov. Zaradi ukrepov za zajezitev okužbe naj bi bile najbolj

prizadete naslednje komponente potrošnje: *storitve prevoza* (0,6 %), *rekreativne in kulturne storitve* (2,6 %), *storitve osebne nege* (2,5 %), *počitniški paketi* (1,8 %) ter *gostinske in nastanitvene storitve* (6,6 %).¹² Pri teh kategorijah smo za pripadajoče dejavnosti upoštevali 100-odstotni šok, pri ostalih pa 50-odstotnega. Pri tem razlikovanju smo upoštevali, da so določene trgovine na drobno kljub omejitvam še vedno odprte za potrošnike (resda za omejeno število kupcev naenkrat), in da lahko gospodinjstva osebne nakupe v fizičnih trgovinah do neke mere nadomestijo s spletnimi nakupi (kar potrjujejo tudi rezultati orodja Google Trends za spletno nakupovanje v Sloveniji).

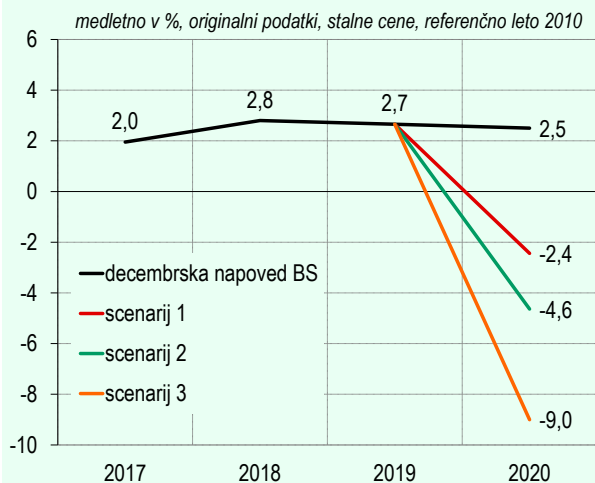
Kot pri BDP tudi izhodiščna rast realne zasebne potrošnje temelji na decembrskih napovedih Banke Slovenije, ki za

¹⁰ Kategorizaciji sicer nista enakovredni, vendar osnovna predpostavka omogoča skladno oceno ukrepov za zaustavitev širjenja virusa po različnih komponentah BDP.

¹¹ Zadnja Anketa o porabi v gospodinjstvih (APG), ki jo je objavil SURS, se nanaša na leto 2018, prejšnji dve pa na leti 2015 in 2012. Deleži, upoštevani za ugotovljene stopnje zasebne potrošnje za leto 2019 in ocenjene stopnje za leto 2020, so povzeti po APG, izvedeni leta 2018.

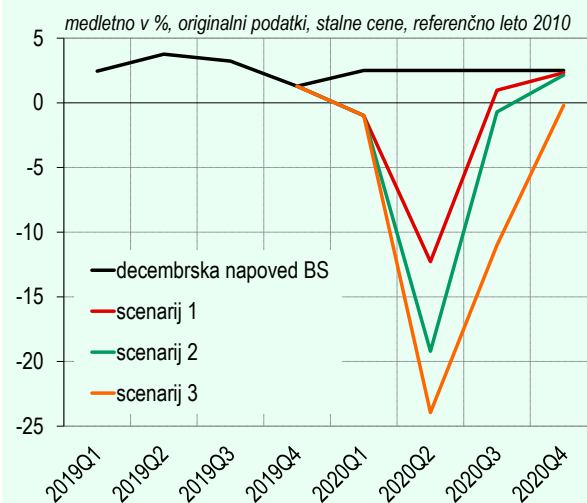
¹² Vrednosti v oklepaju ponazarjajo delež v skupni zasebni potrošnji. Te komponente zasebne potrošnje so bile izbrane na podlagi »najboljše domneve« o tem, katere panoge bodo prizadete zaradi vladnih ukrepov za zajezitev širjenja virusa.

Slika 21: Rast zasebne potrošnje na podlagi scenarijev zaustavitve

Vir: SURS, napovedi BS iz decembra 2019, ocene avtorjev.

Slika 22: Zasebna potrošnja in scenariji zaustavitve

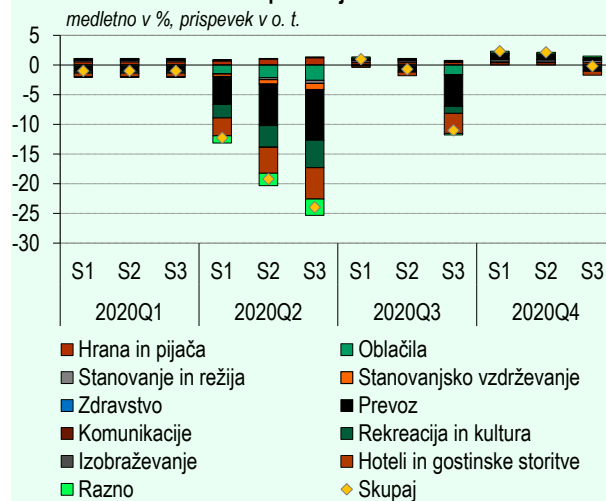

Vir: SURS, napovedi BS iz decembra 2019, ocene avtorjev.

leto 2020 napoveduje 2,5-odstotno medletno stopnjo rasti. Sledeča analiza za vsa četrtletja v letu 2020 predpostavlja enako stopnjo rasti in ne predvideva, da bi lahko po sprostitvi ukrepov za zaustavitev širjenja virusa prišlo do skoka v potrošnji ali kompenzacije potrošnje, ki v tem obdobju ni bila realizirana.

Glede na osnovne predpostavke in upoštevane šoke ocenjena medletna realna rast zasebne potrošnje za leto 2020 po scenarijih znaša med -2,4 % in -9,0 %. Popravki glede na decembrsko napoved zaradi vpliva šokov znašajo po scenarijih med -4,9 odstotne točke in -11,5 odstotne točke. Velikost šokov po različnih komponentah potrošnje kaže, da zasebno potrošnjo zavirajo predvsem kategorije, pri katerih je potreben neposreden stik med kupcem in prodajalcem, zato naj bi bile te najbolj prizadete zaradi uvedenih ukrepov za zajezitev okužbe. Predstavljeni scenariji predvidevajo, da si bo zasebna potrošnja opomogla v drugi polovici leta, vendar naj bi se to zgodilo postopno in v obsegu, ki se med scenariji razlikuje. V vseh treh scenarijih vrednosti odstopajo od izhodiščnih napovedi iz decembra 2019 že v prvem četrtletju 2020, kar je posledica strogih ukrepov, uvedenih v zadnjih dveh tednih marca 2020. Iz tega sledi, da medletna stopnja rasti v prvem četrtletju 2020 znaša -1,0 %. Vpliv je največji v drugem četrtletju, za katerega scenariji upoštevajo podaljšanje ukrepov za zaustavitev širjenja virusa za različno obdobje (6–12 tednov).

Slika 23: Prispevek komponent k rasti zasebne potrošnje

Vir: SURS, napovedi BS iz decembra 2019, ocene avtorjev.

Scenarij 1 predvideva, da bo zaradi ukrepov za zaustavitev širjenja virusa medletna stopnja rasti v drugem četrtletju znašala -12,3 %, scenarij 2 pa predvideva 19,2-odstoten padec. Po obeh scenarijih naj bi okrevanje potekalo večinoma v obliki črke V in doseglo izhodišče že v zadnjem četrtletju 2020. Nasprotno pa scenarij 3 predvideva globlji in dolgotrajnejši vpliv ter medletno stopnjo rasti -23,9 % v drugem četrtletju. Ker naj bi bili ukrepi za zaustavitev po scenariju 3, ki je najstrožji, odpravljeni julija, bi bila poletna sezona izgubljena, okrevanje bi potekalo v obliki črke U, medletna stopnja rasti pa bi do konca leta ostala negativna.

Preglednica 4.5: Predvidena rast zasebne potrošnje in upad zasebne potrošnje po scenarijih

	medletna rast v % (stalne cene, referenčno leto 2010)			upad v milijardah EUR v primerjavi z izhodiščno vrednostjo (stalne cene, referenčno leto 2010)		
	Scenarij 1	Scenarij 2	Scenarij 3	Scenarij 1	Scenarij 2	Scenarij 3
2020 I	-1,0	-1,0	-1,0	-0,19	-0,19	-0,19
2020 II	-12,3	-19,2	-23,9	-0,87	-1,28	-1,56
2020 III	1,0	-0,7	-11,0	-0,09	-0,19	-0,79
2020 IV	2,3	2,1	-0,2	-0,01	-0,02	-0,17
2020	-2,4	-4,6	-9,0	-1,16	-1,68	-2,71

Vir: ocene avtorjev.

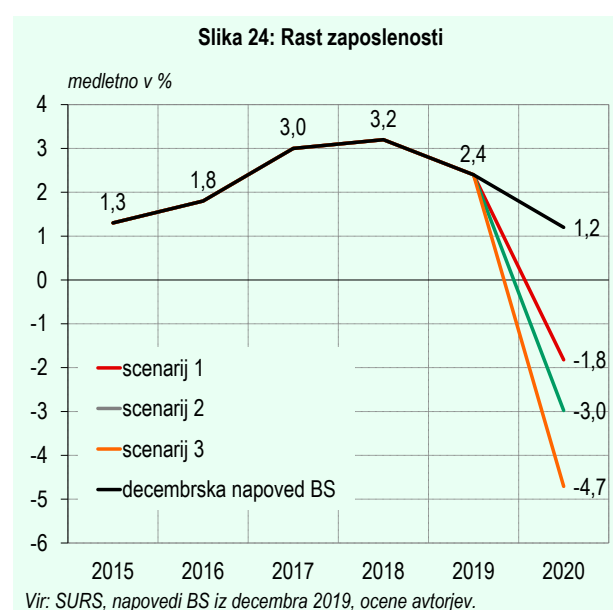
Na sliki 23 je prikazan pregled medletne rasti potrošnje na osnovi ocenjene četrtletne zasebne potrošnje v letu 2020, razčlenjene po predvidenem prispevku vseh komponent potrošnje po vseh treh scenarijih (S1, S2 in S3). Kot rečeno, se največji vpliv pričakuje v drugem četrtletju 2020, za preostanek leta pa scenariji napovedujejo različno gibanje.

Drugi transmisijski kanali, kot so gibanja na trgu dela in zaupanje potrošnikov, bi lahko tudi negativno vplivali na dinamiko zasebne potrošnje, vendar jih v tej analizi nismo upoštevali. Ob upoštevanju omejenega vpliva na trg dela bi pričakovali, da bo po odpravi zaustavitve prišlo do

določene kompenzacije pred tem nerealizirane potrošnje, to pa bi povzročilo skok v potrošnji v tem obdobju. Toda v nasprotju s tem se bi del predvidenega upada potrošnje v obdobju zaustavitve lahko zavlekel v naslednje mesece po odpravi ukrepov za zaustavitev širjenja virusa, kar je skladno z dinamiko BDP. V tehničnem smislu torej predstavljeni upad potrošnje upošteva tudi druge dejavnike in ne zgolj mehničnega vpliva ukrepov za zaustavitev, ki omejujejo neposredno poslovanje prodajalcev. Zato se predvideva, da bi lahko del tega vpliva pripisali upadu potrošnje zaradi poslabšanja razmer na trgu dela in/ali padca zaupanja potrošnikov.

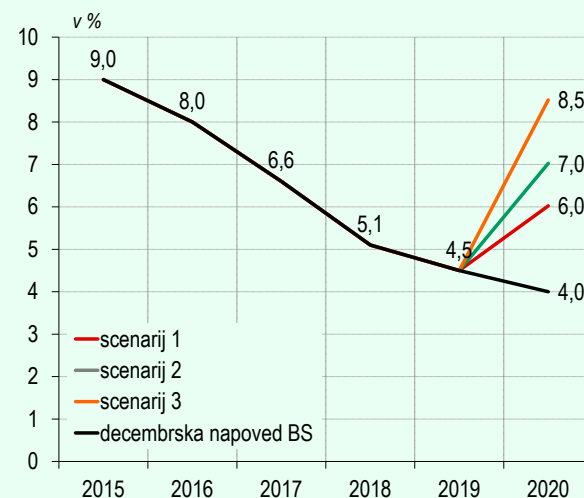
4.6 Vpliv ukrepov za zaustavitev širjenja virusa na trg dela

Uvedba ukrepov za zajezitev širjenja izbruha COVID-19 bo imela pomembne negativne učinke na slovenski trg dela. Glede na scenarije, predstavljene v predhodnih poglavjih, bo leta 2020 medletna rast zaposlenosti prešla v padec od -1,8 % do -4,7 %, stopnja brezposelnosti (po definiciji Mednarodne organizacije dela) pa se bo povečala in bo, odvisno od scenarija, znašala od 6,0 % do 8,5 %. Te ocene predstavljajo bistveno poslabšanje v primerjavi z decembrskimi napovedmi Banke Slovenije, ki za letos napoveduje 1,2-odstotno povečanje zaposlenosti in 4,0-odstotno stopnjo brezposelnosti. Trenutne ocene sicer še ne upoštevajo predlaganih vladnih ukrepov za trg dela, ki naj bi znatno zmanjšali negativni učinek ukrepov za zajezitev širjenja virusa na trg dela.

Učinek ukrepov za zaustavitev širjenja virusa na trg dela je v vseh treh scenarijih ocenjen na podlagi preteklega razmerja med dodano vrednostjo (BDP), zaposlenostjo in stopnjo brezposelnosti. Statične elastičnosti po Okunovem zakonu so izračunane na podlagi gibanj, zabeleženih med veliko recesijo, in nato aplicirane na padce dodane vrednosti v vseh treh scenarijih. V začetnem obdobju velike recesije (tretje četrletje 2008 – tretje četrletje 2009), ko je slovensko gospodarstvo utrpelo nenaden in nepričakovan negativen šok, je elastičnost skupne zaposlenosti glede na skupno dodano vrednost znašala 0,29, elastičnost stopnje brezposelnosti glede na dodano vrednost pa -0,25. Te ocene sicer ne vključujejo nedavno predlaganih vladnih ukrepov za trg dela, vendar predstavljajo verjetno zgornjo mejo za odziv trga dela na nepričakovan padec dodane vrednosti.

Slika 25: Stopnja brezposelnosti

Vir: SURS, napovedi BS iz decembra 2019, ocene avtorjev.

4.7 Vpliv ukrepov za zaustavitev širjenja virusa na inflacijo

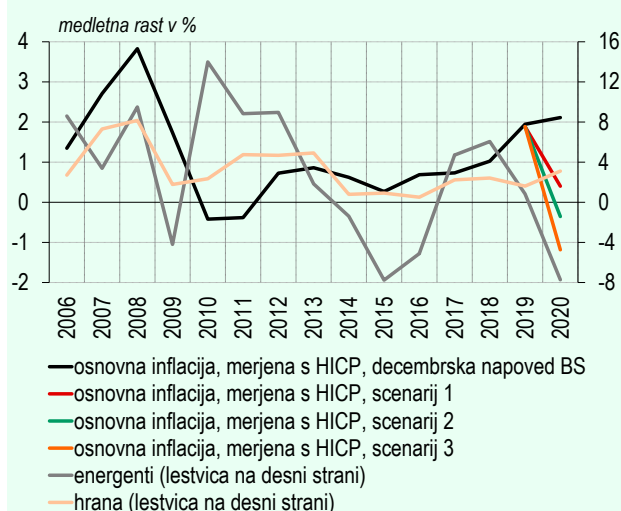
Napovedi gibanja cen so zaradi epidemije COVID-19 podvržene izraziti negotovosti, pri čemer bodo na inflacijo pomembno vplivali naslednji dejavniki:

- Svetovne cene nafte: Zaradi upada povpraševanja, povezanega z vplivom izbruha koronavirusa, in cenovne vojne med Saudovo Arabijo in Rusijo so svetovne cene nafte marca strmoglavile. Trenutna ocena rasti cen energentov v Sloveniji temelji na predpostavki, da se bo cena surove nafte Brent pol leta obdržala pri 32 USD za sodček, nato pa do konca leta postopoma povečala na 36 USD;
- Ozka grla v ponudbi: Zaradi prekinitev uvoznih in dobavnih verig ter okrnjene domače gospodarske aktivnosti lahko kratkoročno poskočijo cene določenih industrijskih proizvodov (npr. gospodinjskih aparatov, elektronskih naprav) in hrane;
- Padec povpraševanja: V času izvajanja ukrepov za zaustavitev širjenja virusa bo močno upadlo povpraševanje, zlasti po določenih storitvah. Največji padec pričakujemo pri povpraševanju po počitniških paketih in nastanitvah, prevozu in storitvah, povezanih z rekre-

acijo in osebno nego (vključno s kulturnimi storitvami, gostinstvom, rekreacijo in drugimi storitvami). Manjše povpraševanje bi lahko vplivalo tudi na cene trajnih in poltrajnih proizvodov.

Vpliv ukrepov za zaustavitev širjenja virusa na inflacijo smo za tri scenarije, opredeljene glede na dolžino trajanja ukrepov, ocenili s pomočjo historičnih povezav med

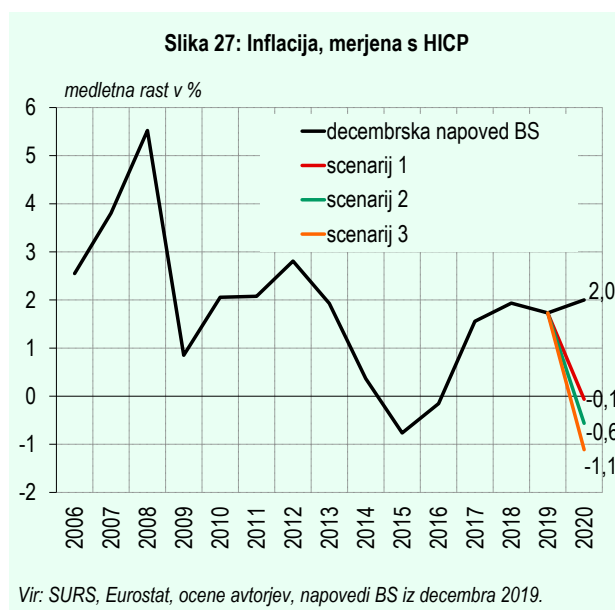
Slika 26: Osnovna inflacija, cene energentov in hrane

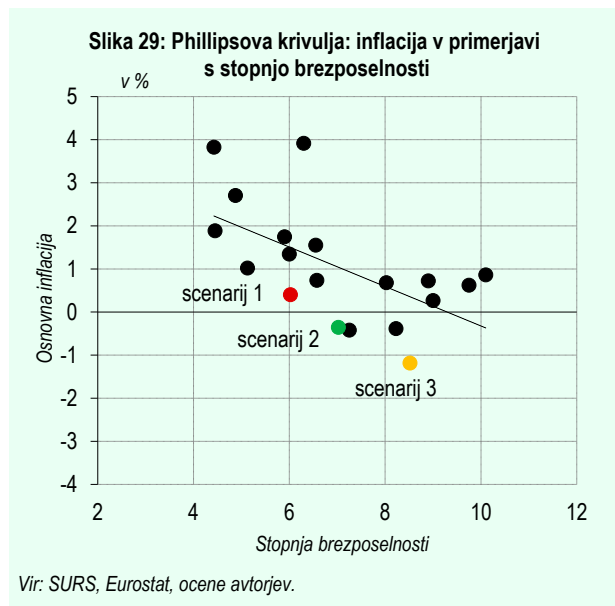
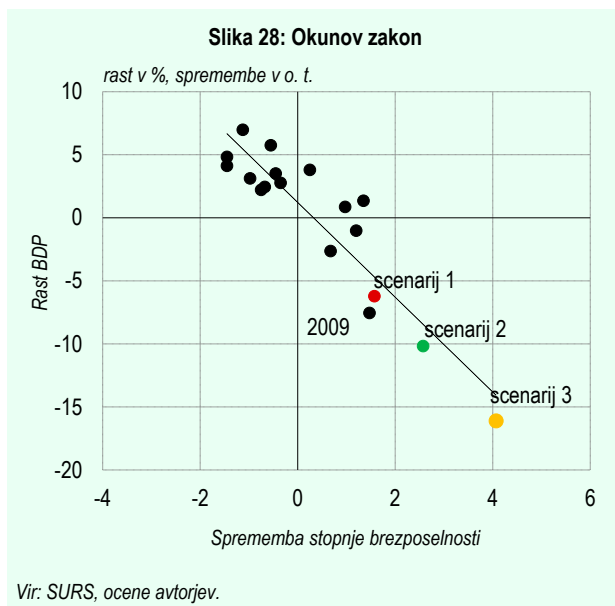
Vir: SURS, Eurostat, ocene avtorjev, napovedi BS iz decembra 2019.

osnovno inflacijo (HICP brez energentov in hrane), rastjo BDP in gibanji na trgu dela.¹³ Rast cen energentov naj bi se medtem v vseh treh scenarijih gibal skladno s predvidenim gibanjem cene surove nafte Brent in naj bi bila letos -7,7-odstotna, rast cene hrane pa naj bi se zaradi naraščajočih svetovnih cen prehrabnih surovin še povečala in letos dosegla 3,1 %.¹⁴ Na podlagi predvidenega gibanja gospodarske aktivnosti in stopnje brezposelnosti ocenjujemo, da bo osnovna inflacija leta 2020 znašala med 0,4 % in -1,2 %. Skupna inflacija bi tako letos znašala med -0,1 % v blagem scenariju (scenarij 1) in -1,1 % v najbolj neugodnem scenariju (scenarij 3). V primerjavi z decembrskimi napovedmi Banke Slovenije, v katerih je bila za letos napovedana dvoodstotna rast cen, tokratne ocene po scenarijih predstavljajo popravek navzdol za od -2,1 odstotne točke do -3,1 odstotne točke.

Vplivi epidemije COVID-19 na posamezne makroekonomske agregate, tj. rast BDP, inflacijo in stopnjo brezposelnosti, so bili ocenjeni na podlagi specifičnih in posledično različnih ekonometričnih metodologij in pristopov. Kljub temu kaže, da tradicionalna ekonomska razmerja, ki jih

predstavljata Okunov zakon in Phillipsova krivulja, potrjujejo zanesljivost rezultatov in medsebojno skladnost ocen: predvidene spremembe BDP in HICP so zato skladne s predvidenim povečanjem stopnje brezposelnosti. Ta razmerja omogočajo tudi dodatno navzkrižno preverjanje ter potrditev verjetnosti in verodostojnosti rezultatov, predstavljenih v analizi.

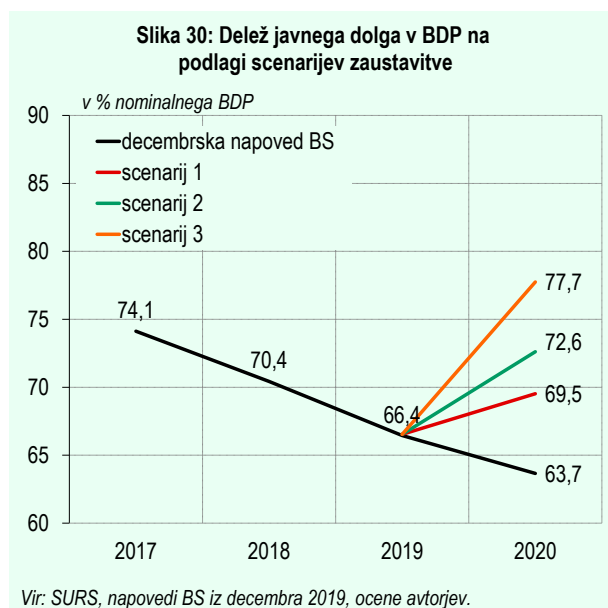

¹³ Povezavo med ekonomskimi spremenljivkami smo ocenili s pomočjo ARDL modela, v katerem osnovno inflacijo pojasnjujejo inercija, rast BDP in stopnja brezposelnosti. Vključene odložene vrednosti pojasnjevalnih spremenljivk so bile izbrane na podlagi Akaike informacijskega kriterija, ocena osnovne inflacije pa je bila pogojena s predvidenim gibanjem stopnje rasti BDP in stopnje brezposelnosti. Za slednjo je bil za letos predpostavljen naraščajoči trend.

¹⁴ Pri oceni rasti cen energentov in hrane niso upoštevani ukrepi, povezani s temi cenami, kot je ukrep znižanja cen električne energije za trimesečno obdobje med marcem in majem 2020, in ukrep na trgu kmetijskih pridelkov, živil ali živali, po katerem bo mogoče omejiti višino cen.

4.8 Delež javnega dolga v BDP na podlagi scenarijev za zaustavitev širjenja virusa

Na podlagi opisa scenarijev in predpostavk iz poglavja 4.1 je bil izračunan tudi delež javnega dolga v BDP v letu 2020. Odstopanja od osnovnega scenarija (decembrske napovedi Banke Slovenije) so posledica manj ugodnega gibanja nominalnega BDP v Sloveniji v vseh treh scenarijih, za javni dolg pa smo predvideli enake vrednosti kot v decembrskih napovedih Banke Slovenije (tj. brez fiskalnih spodbud, financiranih z zadolževanjem). V odsotnosti odzivov politike na epidemijo COVID-19 (tj. pri nominalnem BDP in javnem dolgu niso upoštevani spodbujevalni fiskalni ukrepi) bi delež javnega dolga v BDP znašal med 69,5 % in 77,7 %, odvisno od scenarija.

4.9 Učinek politike odloga odplačevanja posojil na likvidnostni položaj bank

V tem poglavju analiziramo vpliv ukrepa odloga odplačevanja posojil, ki sta ga uvedli Banka Slovenije in vlada, na razpoložljivost likvidnih sredstev v bančnem sektorju po vseh scenarijih. Na podlagi sestave bilance stanja in posojil januarja 2020 bo v scenariju 1 po naših ocenah ukrep prinesel odlog odplačevanja posojil nefinančnim družbam v višini 0,9 milijarde EUR, medtem ko v scenariju 2 in 3 ta znesek znaša 1,3 milijarde EUR oziroma 1,6 milijarde EUR. To predstavlja 16 %, 24 % oziroma 29 % skupne primarne likvidnosti bančnega sistema. V naši analizi smo se oprli na več predpostavk, zaradi česar so ocene negotove.

V naši analizi smo uporabili podatke Banke Slovenije o stanju posojil slovenskih bank nefinančnim družbam za januar 2020 in jih razširili s podatki o razvrstitvi kreditjemalcev po gospodarskih dejavnostih. Za vsako posojilo smo nato simulirali mesečne anuitete in njihove letne seštevke. Zaradi (ne)razpoložljivosti podatkov smo morali uporabiti več predpostavk:

- vsa posojila zapadejo v plačilo sredi poročanega razreda zapadlosti;

- vsa posojila se odplačujejo po linearnem amortizacijskem načrtu;
- za vsa posojila se za celotno obdobje odloga uporablja januarska obrestna mera.

Upoštevajoč zgornje predpostavke, letna vsota anuitet posojil vsem nefinančnim družbam znaša 3,5 milijarde EUR. Skupna kreditna izpostavljenost do nefinančnih družb znaša 9,4 milijarde EUR. Največja deleža v letni vsoti anuitet in izpostavljenosti odpadeta na posojila družbam v sektorju predelovalnih dejavnosti (C po klasifikaciji gospodarskih dejavnosti NACE Rev. 2) v višini 31 % in posojila družbam v skupini dejavnosti trgovine in popravila vozil, prometa, skladiščenja in gostinstva (GHI). V preglednici 4.6 sta prikazana predvideni skupni letni znesek obrokov in skupna kreditna izpostavljenost do nefinančnih družb, razčlenjeno po dejavnostih.

Simulacijo zneskov odloženih plačil po posameznih bankah smo opravili v scenarijih iz poglavja 4.1. Predvideni letni znesek anuitet smo sešeli na ravni bančne dejavnosti. Nato smo za vsako gospodarsko dejavnost upoštevali

šok po oceni iz poglavja 4.1. Predvidevali smo, da povprečni šok dodane vrednosti iz drugega četrtertletja, izražen v odstotkih, ustreza deležu posojil, za katere se bo uporabil ukrep odloga odplačil v posamezni gospodarski dejavnosti. Na primer, scenarij 1 za predelovalne dejavnosti predvideva 60-odstotni šok dodane vrednosti v aprilu, 30-odstotnega v maju in 15-odstotnega v juniju 2020. To

pomeni, da bi odlog plačila veljal za 35 % posojil v predelovalnih dejavnostih.

V simulacijah predvidevamo, da so vsi ukrepi odloga plačila sprejeti za leto dni, kot izhaja iz interventnega zakona. Na podlagi slednjega nismo upoštevali podjetij, ki so imela na dan 31. decembra 2019 posojila v zamudi 90 dni ali

Preglednica 4.6: Simulacija letnih obrokov in skupna kreditna izpostavljenost po gospodarskih dejavnostih

	Letna vsota simuliranih obrokov (mio EUR)	Delež v %	Skupna izpostavljenost januarja 2020 (mio EUR)	Delež v %
A – Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo	25,98	1	71,46	1
BDE – Rudarstvo, oskrba z elektriko in vodo, ravnanje z odpadki in odpadki	246,17	7	836,41	9
C – Proizvodnja	1.133,66	33	2.874,43	31
F – Gradbeništvo	178,23	5	370,27	4
GHI – Trgovina, promet, skladiščenje in gostinstvo	1.253,06	36	3.402,83	36
J – Informacijske in komunikacijske dejavnosti	133,06	4	378,64	4
K – Finančne in zavarovalniške dejavnosti	14,07	0	43,59	0
L – Poslovanje z nepremičninami	137,04	4	511,94	5
MN – Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti ter druge raznovrstne poslovne dejavnosti	245,31	7	661,72	7
OPQ – Uprava, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo	27,59	1	122,66	1
RST – Druge storitvene dejavnosti	53,02	2	92,93	1
Skupaj	3.447,20	100	9.366,89	100

Vir: Banka Slovenije, ocene avtorjev.

Preglednica 4.7: Skupni znesek odloženih plačil po gospodarskih dejavnostih

	Scenarij 1		Scenarij 2		Scenarij 3	
	Delež posojil z odlogom plačila (v %)	Skupni znesek odloženih plačil	Delež posojil z odlogom plačila (v %)	Skupni znesek odloženih plačil	Delež posojil z odlogom plačila (v %)	Skupni znesek odloženih plačil
A	0,0	-	0,0	-	0,0	-
BDE	0,0	-	0,0	-	0,0	-
C	35,0	331,7	50,0	473,9	60,0	568,6
F	18,5	27,2	30,7	45,0	40,0	58,7
GHI	46,7	476,4	66,7	680,6	80,0	816,8
J	0,0	-	0,0	-	0,0	-
K	8,3	1,0	14,7	1,8	20,0	2,4
L	32,4	40,9	53,7	68,0	70,0	88,9
MN	16,5	32,7	29,3	58,1	40,0	79,2
OPQ	3,7	1,0	7,0	1,9	10,0	2,7
RST	36,4	18,3	56,0	28,2	70,0	35,3
Skupaj		929,3		1.357,5		1.652,7

Vir: Banka Slovenije, ocene avtorjev.

Preglednica 4.8: Skupni znesek odloženih plačil in vsota likvidnih sredstev

	Primarna likvidnost (mio EUR)	Sekundarna likvidnost (mio EUR)	Scenarij 1			Scenarij 2			Scenarij 3		
			Skupaj odlogi (mio EUR)	% skupnih odlogov v sekundarni likvidnosti	% skupnih odlogov v primarni likvidnosti	Skupaj odlogi (mio EUR)	% skupnih odlogov v sekundarni likvidnosti	% skupnih odlogov v primarni likvidnosti	Skupaj odlogi (mio EUR)	% skupnih odlogov v sekundarni likvidnosti	% skupnih odlogov v primarni likvidnosti
Simulirani odlogi											
Skupaj (preostala zapadlost > 2 meseca)	5.672,2	7.757,5	929,3	16,4%	12,0%	1.357,5	23,9%	17,5%	1.652,7	29,1%	21,3%
Skupaj (vsa posojila)			1.121,1	19,8%	14,5%	1.636,1	28,8%	21,1%	1.990,7	35,1%	25,7%
Vir: Banka Slovenije, ocene avtorjev.											

Vir: Banka Slovenije, ocene avtorjev.

več. Ker postopek oddaje vloge za odlog plačila po intervencijskem zakonu prinaša nekatere implicitne stroške, predvidevamo, da vloga ne bo oddana za posojila s preostalo zapadlostjo manj kot tri mesece. Preglednica 4.7 prikazuje predvideni delež posojil, za katera bi se lahko uporabil ukrep odloga plačila, in skupni znesek odloženih plačil po gospodarskih dejavnostih. Ker na družbe iz skupine dejavnosti GHI odpade velik delež posojil, in ker je zanje predviden močan šok, odlogi v tej skupini gospodarskih dejavnosti predstavljajo 50 % vseh odloženih plačil. Sledijo predelovalne dejavnosti s podobnim deležem v skupnih posojilih gospodarskim družbam, vendar za ta sektor vsi trije scenariji predvidevajo manjši šok.

Za jasnejšo sliko odloženih zneskov smo skupni znesek odloženih plačil primerjali z razpoložljivo likvidnostjo bank na dan 31. decembra 2019. Za vsako banko smo kot referenčno vrednost uporabili primarno in sekundarno likvidnost. V vseh scenarijih smo predvideli, da so likvidna sredstva fiksna. Primarna likvidnost bank je 31. januarja 2020 znašala 5,6 milijarde EUR, sekundarna likvidnost pa 7,8 milijarde EUR.

Glede na navedene mere likvidnosti imajo banke dovolj likvidnih sredstev, da prenesejo izpad denarnega toka zaradi uvedenega ukrepa odloga plačil. V scenariju 1 skupni ocenjeni znesek odloženih odplačil predstavlja 16,4 % razpoložljive primarne likvidnosti bančnega sektorja, v scenarijih 2 in 3 pa 23,9 % oziroma 29,1 %. Če kot referenčno vrednost uporabimo sekundarno likvidnost, ti deleži znašajo 12,0 %, 17,5 % oziroma 21,3 %.

V analizi smo do zdaj uporabljali predpostavko, da se ukrepa ne bodo poslužili kreditorejmalci, katerih posojila

imajo preostalo zapadlost manj kot tri mesece. Če to predpostavko omilimo in upoštevamo, da bodo predmet odloga plačila vsa posojila, je skupni znesek odloženih plačil v vseh scenarijih večji, pri čemer se v tretjem, najstrožjem scenariju, poveča na 2,0 milijarde EUR. Kljub temu razpoložljiva likvidnost zadostuje, saj ta znesek predstavlja 35,1 % skupne razpoložljive primarne likvidnosti.

Dodatno smo potencialni likvidnostni primanjkljaj zaradi ukrepa odloga plačila primerjali z likvidnostnim primanjkljajem, ki je nastal, ko so banke po finančni krizi leta 2008 izgubile dostop do medbančnega trga. V obdobju med tretjim četrtletjem 2008 in prvim četrtletjem 2010 so banke odplačale 3,2 milijarde EUR posojil, najetih pri drugih bankah, razpoložljiva primarna likvidnost pa je takrat znašala samo 0,8 milijarde EUR.

Ob predpostavki, da s koronavirusom povezani šoki ne bodo znatno poslabšali likvidnostnega položaja bank, ocenjujemo, da bodo imele banke dovolj likvidnih sredstev za podporo gospodarstva, ko bo šok izzvenel. V analizi niso zajeti neposredni učinki šokov na bančne portfelje delnic in obveznic. Po drugi strani analiza prav tako ne upošteva morebitne dodatne likvidnosti, ki bo bankam na voljo prek dodatnih operacij dolgoročnejšega refinanciranja, ki jih je Svet ECB napovedal po svoji seji 12. marca 2020.

V analizi smo se oprli na veliko število predpostavk, zaradi katerih so ocenjeni učinki ukrepa odloga plačil na likvidnost bank precej negotovi. Za zanesljivejšo analizo učinkov šokov na sposobnost kreditiranja bank bi bilo treba izdelati dodatno oceno učinkov šokov na kapitalski položaj bank in predvsem na kakovost sredstev.

5 | Uvedeni in napovedani ukrepi politike

5.1 Evrsko območje (seznam na podlagi podatkov do 23. marca 2020)¹⁵

Fiskalna politika:

- Evropska komisija (EK) je napovedala proračunsko jamstvo v višini 1 milijarde EUR za Evropski investicijski sklad (EIS), ki naj bi za zagotavljanje likvidnosti malim in srednje velikim podjetjem (MSP) namenil 8 milijard EUR. Evropska investicijska banka (EIB) načrtuje dodatne naložbe v MSP v vrednosti 20 milijard EUR, delno financirane iz njenega lastnega kapitala in delno iz proračuna EU. Napovedano je tudi mirovanje kreditnih obveznosti obstoječih dolžnikov (t. i. *credit holidays*), ki jih je prizadela epidemija COVID-19;
- Za zagotavljanje sredstev za zdravstvo in podporo MSP je iz kohezijskega sklada EU prerazporejenih 37 milijard EUR razpoložljivih sredstev v »protikoronsko naložbeno pobudo«. Večina skupnega zneska (29 milijard EUR) prihaja iz »strukturnih skladov«;
- EK je napovedala tudi pospešitev priprave zakonodajnega predloga za evropski sistem pozavarovanja za primer brezposelnosti;
- EK je odobrila številne zahteve držav članic za državno pomoč. Prvič v zgodovini je bila 23. marca 2020 sprejeta odločitev o začasni opustitvi obveznosti iz Pakta za stabilnost in rast, ki na podlagi splošne odstopne klavzule državam omogoča začasno odstopanje od fiskalnih ciljev.

Denarna politika:

- Evropska centralna banka (ECB) je 18. marca 2020 sprejela program odkupov vrednostnih papirjev za čas pandemije (*Pandemic Emergency Purchase Pro-*

gramme – PEPP) v skupnem obsegu 750 milijard EUR (kar je primerljivo s 6,5 % BDP evrskega območja). ECB bo ta sredstva uporabila zelo fleksibilno, vključno z začasnim odstopanjem od kapitalskih ključev do konca leta 2020. To omogoča spreminjanje razporeditve tokov nakupov v času, po razredih finančnih instrumentov in med državami;

- Zaradi boljšega usklajevanja trenutne faze izrednih razmer se uvaja tudi dodatno kreditno sproščanje z vključitvijo podjetniških obveznic nefinančnih podjetij na seznam primernih vrednostnih papirjev in razširitvijo seznama zavarovanj, tako da vključujejo tudi posojila podjetjem. ECB je poudarila svojo zavezo, da bo storila vse, kar je potrebno za nemoteno delovanje transmisijskega mehanizma;
- Naslednja odločitev temelji na svežnju ukrepov, sprejetih na rednem zasedanju ECB 12. marca 2020. ECB je povečala obseg tretje serije ciljno usmerjenih operacij dolgoročnejšega refinanciranja (CUODR III) s 30 % primernih sredstev na 50 % sredstev. Poleg tega bodo banke, ki bodo v naslednjem letu ohranile nespremenjeno raven kreditiranja, prejele popust v višini 25 bazičnih točk pod obrestno mero za odprto ponudbo mejnega depozita (trenutno -0,50 %). Spremembo CUODR III spremlja dodatna vrsta operacij dolgoročnejšega refinanciranja, namenjenih premostitvi likvidnostnih potreb do izvedbe četrte operacije CUODR III junija 2020, ki se začnejo naslednji teden;
- Poleg obstoječih 20 milijard EUR mesečnih neto nakupov je Svet ECB 12. marca 2020 odobril zača-

¹⁵ Seznam ukrepov fiskalne in denarne politike za evroobmočje temelji na dokumentaciji Evropske komisije ([povezava](#)), novic mreže Euractiv ([povezava](#)) in dokumentacije sporočil za javnost ECB ([povezava](#)).

sen »sveženj« nakupov vrednostnih papirjev v višini 120 milijard EUR, pri čemer se bodo nakupi izvajali fleksibilno. ECB je napovedala tudi sprostitev kapitalskih in likvidnostnih zahtev za banke;

- ECB je 20. marca 2020 skupaj z drugimi večjimi centralnimi bankami še izboljšala zagotavljanje likvidnosti v ameriških dolarjih, tako da je povečala učinkovitost linij zamenjave.

5.2 Slovenija (seznam na podlagi podatkov do 23. marca 2020)¹⁶

Cilj prvega protikorona zakona¹⁷ je ublažitev negativnih učinkov epidemije COVID-19 na prebivalce in gospodarstvo (ukrepi naj bi trajali do 31. maja 2020). V načrtu je tudi sprejetje drugega protikoronskega zakona, ki naj bi bil bolj osredotočen na izboljšanje likvidnosti podjetij. Trenutno znaša skupna vrednost vseh predlaganih ukrepov okrog 2 milijardi EUR. Kot je bilo objavljeno, se lahko vsi predlagani ukrepi po potrebi podaljšajo in nadgradijo. Poleg tega so bili 9. marca 2020 napovedani ukrepi v višini 1 milijarde EUR, ki večinoma predstavljajo kreditne linije (obstoječe in nove), pretežno prek SID banke in Slovenskega podjetniškega sklada.

Fiskalna politika¹⁸:

- Ukrepi za ohranjanje delovnih mest:

- Nova ureditev sofinanciranja nadomestil plač za delavce na čakanju -> država bo krila 80 % neto plače in vse prispevke za socialno varnost delavcev, ki so na čakanju. Pravice zavarovancev se ohranijo. Zahteva, da mora biti na čakanju več kot 30 % zaposlenih, da lahko delodajalec uveljavlja državno subvencijo, ne velja več (določeno z interventnim zakonom sprejetim v začetku aprila);
- Plačilo dohodnine -> za čas trajanja ukrepov se odpiše plačilo akontacije dohodnine za vse, ki so na čakanju na delo, kar pomeni, da delodajalec za te delavce ne bo plačal dohodnine vsak mesec, kot je sicer obvezno, niti se ne bo ta obveznost prenesla na zaposlene pri plačilu dohodnine naslednje leto;

- Subvencionirane zaposlitve -> zaposlitve, ki jih država že neposredno subvencionira, se zdaj sofinancirajo v višini razlike med polnim sofinanciranjem in siceršnja subvencijo;
- Nadomestilo za bolniško odsotnost -> od prvega dne zaustavitve naprej nadomestilo krije Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) in ne delodajalec;
- Sistem nagrajevanja zaposlenih -> nagrade, ki so namenjene stimulaciji delavcev zaradi izjemno težkih pogojev in predstavljajo presežek neto plače glede na zadnjo izplačano neto plačo (plačo, prejeta pred uvedbo ukrepov), so oproščene vseh davkov in prispevkov. V času trajanja ukrepov bo vse pokojninske prispevke (tako delodajalca kot delojemalca) za zaposlene, ki ostanejo na delovnem mestu, krila država – to bo delodajalcem omogočalo izplačevanje višjih neto plač v tem obdobju. Poseben dodatek se plača za nevarno delo in za zaposlene v dejavnostih, kot so zdravstvo in civilna zaščita (ki so posebej obremenjeni zaradi epidemije COVID-19), ki lahko znaša od 10 % do 200 % osnovne plače. Podoben pristop se svetuje delodajalcem z zaposlenimi v bolj izpostavljenih zasebnih dejavnostih (npr. trgovci).
- Ukrepi za izboljšanje socialnega položaja ljudi:
 - Začasna brezposelnost kot posledica višje sile -> status vseh tistih, ki dela ne opravljajo zaradi višje sile, kot so osebe, ki varujejo otroke, ali dnevni

¹⁶ Seznam ukrepov fiskalne in denarne politike za Slovenijo temelji na dokumentu vlade ([povezava](#)) in informacij, ki sta jih objavila časopis Finance in Slovenska tiskovna agencija (STA).

¹⁷ Smernice za pripravo zakona so bile objavljene 23. marca 2020. Pričakuje se, da bo vlada zakon sprejela 27. marca 2020, Državni zbor pa verjetno do 1. aprila 2020.

¹⁸ Za podrobnosti bo treba počakati na predlog zakona.

migranti, ki nimajo možnosti prihoda na delo (v skladu s 6. točko 137. člena Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1)), se izenači s statusom delavcev na čakanju (enaka razdelitev stroškov med državo in delodajalcem, odpis dohodnine in nekateri drugi ukrepi, ki bodo določeni pozneje);

- Izguba zaposlitve -> vsem, ki v času epidemije COVID-19 izgubijo zaposlitev, od prvega dne avtomatično pripada nadomestilo za brezposelnost. Ko ukrepi v zvezi s COVID-19 prenehajo veljati, se pravice teh delavcev odmerijo po veljavni zakonodaji (nadomestilo ali socialna pomoč);
- Javne storitve, ki se ne izvajajo (na primer otroški vrtci) -> gospodinjstva jih niso dolžna plačevati;
- Upokojenci -> upokojenci s pokojnino do 700 EUR so upravičeni do solidarnostnega dodatka, ki bo izplačan 15. aprila 2020. Prejemnikom pokojnin v znesku do 500,00 EUR se izplača 300 EUR, tistim s pokojnino med 500 in 600 EUR se izplača 230 EUR in tistim s pokojnino med 600 in 700 EUR se izplača solidarnostni dodatek v višini 130 EUR.
- Ukrepi za pomoč samozaposlenim:
 - Mesečni temeljni dohodek -> samozaposleni, ki zaradi epidemije COVID-19 ne morejo izvajati dejavnosti ali jo izvajajo v bistveno zmanjšanem obsegu, so upravičeni do mesečnega temeljnega dohodka v višini 70 % neto minimalne plače;
 - Odpis prispevkov -> prispevke samozaposlenim v tem obdobju za zdravstveno in pokojninsko blagajno nakazuje država. Vse njihove pravice se ohranijo. Višina prispevkov za leto 2020 se določi na podlagi izkazanega dobička po zaključku leta;
 - Plačilo dohodnine -> plačilo akontacije dohodnine se odloži. Dohodnina bo obračunana na osnovi odmere v naslednjem letu (spomladi 2021);
 - Pomoč zaradi izrednih razmer -> na voljo je tistim, katerih dejavnost je zaradi epidemije COVID-19 prizadeta. Prizadetost zaradi krize prijavijo s posebno izjavo, ki je javno dostopna (prek elektronske aplikacije) – na ta način se zmanjšajo birokratska opravila

pred ugotavljanjem upravičenosti do pomoči. Verodostojnost izjav se bo pozneje preverila s kontrolnimi mehanizmi – če bo ugotovljeno, da so izjave vsebovale neresnične podatke, bodo prejemniki morali vrniti celotni znesek pomoči;

- Odlog odplačila posojil -> Državni zbor je 19. marca 2020 sprejel ukrep o možnosti odloga plačevanja vseh obveznosti iz posojil pri slovenskih bankah in hranilnicah za obdobje do 12 mesecev.
- Ukrep za ohranitev delovanja podjetij:
 - Prispevki zaposlenih, ki ostanejo na delu -> vse prispevke plača država (vse pravice se ohranijo). Civilna zaščita, Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) in druge pristojne institucije zagotovijo podjetjem, ki morajo ostati odprta, vsa potrebna zaščitna sredstva; možnost nakupa zaščitnih mask, sredstev za razkuževanje, napotke v zvezi z ravnanjem idr. Te institucije izdajo tudi navodila za varno delo in postopke v primeru bolezni zaposlenih.
- Ukrepi za izboljšanje likvidnosti podjetij in pomoč znanstveno-raziskovalnim projektom za boj proti epidemiji COVID-19:
 - Garancijska shema -> vzpostavi se garancijska shema in dodatna posojila, v prvi fazi predvsem preko SID banke in Slovenskega Podjetniškega Sklada. V pripravi so dodatni ukrepi za blažitev likvidnostnih težav podjetij;
 - Plačila akontacije davka od dohodkov pravnih oseb in plačila akontacije davka na dohodek iz dejavnosti samostojnih podjetnikov -> vsa plačila akontacije se zamrznejo. Ustrezni davek bo obračunan na osnovi odmere v naslednjem letu;
 - Pogodbene kazni -> uveljavljanje pogodbenih kazni za zamude pri izvajanju dobav in storitev javnemu sektorju se zamrzne;
 - Plačilni roki -> roki za plačila zasebnim dobaviteljem iz javnih sredstev se skrajšajo na osem dni;
 - Neizkoriščena sredstva iz Evropskega socialnega sklada -> del sredstev se usmeri v pomoč podjetjem in institucijam, ki se ukvarjajo z raziskavami in

razvojem cepiv, zdravil in zaščitne opreme za obvladovanje posledic COVID-19.

- Znižanje sejin in plač ter znižanje stroškov storitev distribucije:
 - Sejnine -> vse sejnine in druga denarna nadomestila, ki jih prejemajo člani nadzornih svetov v gospodarskih družbah v neposredni ali posredni večinski lasti države, se znižajo za 30 %;
 - Plače -> vse plače funkcionarjev na državnem ravni se znižajo za 30 %. Sodna veja oblasti je iz tega zakona izvzeta, hkrati pa pozvana, da se sama odpove takšnemu deležu plače za čas krize;
 - Distribucija TV signala -> stroški distribucije TV signala s strani RTV Slovenija za regionalne in druge televizije se ne zaračunajo.
- Pomoč kmetijstvu:
 - Finančna pomoč obolelim -> kmetje, ki zbolijo za boleznijo COVID 19, so za čas trajanja bolezni upravičeni do finančne pomoči v višini 80 % minimalne plače;
 - Prispevki za socialno varnost -> pokojninski prispevki se kmetom lahko zmanjšajo ali odpišejo (tistim, ki zbolijo za boleznijo COVID-19, se bodo prispevki odpisali in šteli za plačane) ali pa se jim odloži plačilo vseh prispevkov za socialno varnost (prispevki bodo morali biti plačani v naslednjih dveh letih);
 - Finančna podpora v primeru izpada dohodka -> če ima nosilec kmetije ali dopolnilne dejavnosti na kmetiji zaradi posledic epidemije COVID-19 izpad dohodka, ki je posledica znižanja cen, neprodanih zalog ali neplačanih terjatev, ki jih nosilec kmetije ali dopolnilne dejavnosti na kmetiji ne more plačati, se mu dodeli finančno nadomestilo za nastalo izgubo v obliki pavšala glede na hektar zemlje ali glavo velike živine;
 - Dajatev na katastrski dohodek za leto 2020 -> za vse lastnike kmetijskih in gozdnih zemljišč ter čebeljih panjev se zniža za 50 %;
 - Večji odkup kmetijskih pridelkov in živil za pravne osebe -> vlada želi zavezati zadrage in trgovce, da

povečajo ponudbo v Sloveniji pridelanih in predelanih živil;

- Hrana v javnih ustanovah -> vsaj polovica hrane v javnih ustanovah mora biti lokalno pridelana;
- Povračilo nepredvidenih stroškov živilskopredelovalnim podjetjem -> povrnjeni bodo stroški za nakup zaščitne opreme, stroški dražje logistike in stroški za nadomeščanje pomanjkanja delovne sile;
- Izplačilo nadomestila ribičem in gojiteljem školjk -> ti so upravičeni do nadomestila zaradi nezmožnosti prodaje proizvodov na domačem ali tujih trgih;
- Plačilo priveza v ribiških pristaniščih -> pristojbina, ki jo imetniki dovoljenj za gospodarski ribolov plačujejo za privez v ribiških pristaniščih, se zniža za 40 %;
- Plačilo vodnega povračila -> za vse gojitelje vodnih organizmov se v letu 2020 zniža v višini 40 %.
- Ukrepi s področja javnih naročil:
 - Meje vrednosti za t. i. evidenčna naročila -> za blago in storitve se mejne vrednosti zvišajo na 40.000 EUR, za gradnje pa na 80.000 EUR;
 - Občine -> naloži se jim samostojno izvajanje javnih naročil.

Kaj lahko pričakujemo? Za ustrezno pripravo nekaterih ukrepov vlada potrebuje več časa:

- Ureditev insolvenčne zakonodaje -> v Sloveniji še vedno ni moratorija na stečaje in prisilne poravnave. Vsi postopki v primeru insolventnosti se bodo predvidoma ustavili, kot se je to zgodilo v Nemčiji;
- Dodatna garancijska shema za zagotovitev likvidnosti podjetij -> to bo pripravljeno v sodelovanju s SID banko, v zvezi s čimer so poslovne banke, ki so pripravljene prevzeti izvajanje ukrepa, že predložile svoje predloge;
- Če bo potrebno, bodo izvedeni tehnični posegi v ZDR-1. To bi lahko začasno odložilo izvajanje nekaterih določb, kot je na primer obveznost izplačila odpravnine v primeru odpovedi iz poslovnih razlogov.

6 | Primerjava ocen z drugimi institucijami

V zadnjih dveh tednih so številne institucije objavile svoje ocene stopenj rasti BDP evrskega območja za leto 2020. Vrednosti, dobljene z upoštevanjem različnih scenarijev razvoja epidemije COVID-19, se gibljejo med 0,7 % in -13,0 %, kot je prikazano v preglednici 6.1.

V Sloveniji sta prve ocene učinka epidemije COVID-19 na realno rast slovenskega BDP v letu 2020 objavili dve instituciji (EIPF in UMAR) in Jože P. Damijan z Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani. Kot je prikazano v preglednici 6.2, se številke gibljejo med -2,4 % in -14,0 %.

Preglednica 6.1: Primerjava napovedi rasti BDP za evrsko območje v letu 2020

Institucija	2020	Datum objave
Barclays	-5,5	26. marec 2020
Moody's	-2,2	25. marec 2020
JP Morgan	-13,0	25. marec 2020
EIPF (pesimistični scenarij)	-4,2	23. marec 2020*
EIPF (osnovni scenarij)	-1,2	23. marec 2020*
BNP Paribas	-4,3	19. marec 2020
Rabobank	-0,8	19. marec 2020
Fitch	-0,4	19. marec 2020
Deutsche Bank	-2,9	18. marec 2020
Berenberg	-3,5	18. marec 2020
IHS Markit	-1,5	18. marec 2020
Morgan Stanley	-5,0	17. marec 2020
Goldman Sachs	-1,7	16. marec 2020
UniCredit (scenarij tveganja izgube)	-1,5	13. marec 2020
UniCredit (osnovni)	0,1	13. marec 2020
Evropska komisija (interna ocena)**	-2,5	13. marec 2020
Evropska komisija	-1,1	13. marec 2020
DBS Bank	0,7	13. marec 2020
Skupina Erste	-0,5	13. marec 2020
ECB (strogi scenarij)	-0,6	12. marec 2020
ECB (blagi scenarij)	0,0	12. marec 2020
HSBC	-0,5	11. marec 2020

Opomba: *na podlagi datuma iz časnika Finance, ** pridobljeno s spletne strani Reuters.
Vir: različne institucije in mediji.

Preglednica 6.2: Primerjava napovedi rasti BDP za Slovenijo v letu 2020

Institucija	2020	Datum objave
UMAR (pesimistični scenarij)	-8,0	23. marec 2020
UMAR (osnovni scenarij)	-6,0	23. marec 2020
EIPF (pesimistični scenarij)	-7,8	23. marec 2020*
EIPF (osnovni scenarij)	-2,4	23. marec 2020*
JPD (pesimistični scenarij)	-14,0	18. marec 2020
JPD (osnovni scenarij)	-6,3	18. marec 2020

Opomba: *na podlagi datuma iz časnika Finance.

Vir: različne institucije in mediji.

7

Dodatek

Preglednica 7.1: Velikost šokov v scenarijih po gospodarskih dejavnostih in mesecih

Scenarij 1 (šoki v % dodane vrednosti)

	A	BDE	C	F	GHI	J	K	L	MN	OPQ	RST
Januar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Februar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Marec	2,5	0	-20	-5	-35	0	-7,5	-25	-10	-5	-25
April	5	0	-60	-40	-80	0	-20	-70	-40	-10	-70
Maj	0,5	0	-30	-12	-40	0	-4	-21	-8	-1	-28
Junij	0,1	0	-15	-3,6	-20	0	-0,8	-6,3	-1,6	-0,1	-11,2
Julij	0	0	-7,5	-1,1	-10	0	-0,2	-1,9	-0,3	0	-4,5
Avgust	0	0	-3,8	-0,3	-5	0	0	-0,6	-0,1	0	-1,8
September	0	0	-1,9	-0,1	-2,5	0	0	-0,2	0	0	-0,7
Oktober	0	0	-0,9	0	-1,3	0	0	-0,1	0	0	-0,3
November	0	0	-0,5	0	-0,6	0	0	0	0	0	-0,1
December	0	0	-0,2	0	-0,3	0	0	0	0	0	0

Scenarij 2 (šoki v % dodane vrednosti)

	A	BDE	C	F	GHI	J	K	L	MN	OPQ	RST
Januar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Februar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Marec	2,5	0	-20	-5	-35	0	-7,5	-25	-10	-5	-25
April	5	0	-60	-40	-80	0	-20	-70	-40	-10	-70
Maj	5	0	-60	-40	-80	0	-20	-70	-40	-10	-70
Junij	0,5	0	-30	-12	-40	0	-4	-21	-8	-1	-28
Julij	0,1	0	-15	-3,6	-20	0	-0,8	-6,3	-1,6	-0,1	-11,2
Avgust	0	0	-7,5	-1,1	-10	0	-0,2	-1,9	-0,3	0	-4,5
September	0	0	-3,8	-0,3	-5	0	0	-0,6	-0,1	0	-1,8
Oktober	0	0	-1,9	-0,1	-2,5	0	0	-0,2	0	0	-0,7
November	0	0	-0,9	0	-1,3	0	0	-0,1	0	0	-0,3
December	0	0	-0,5	0	-0,6	0	0	0	0	0	-0,1

Scenarij 3 (šoki v % dodane vrednosti)

	A	BDE	C	F	GHI	J	K	L	MN	OPQ	RST
Januar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Februar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Marec	2,5	0	-20	-5	-35	0	-7,5	-25	-10	-5	-25
April	5	0	-60	-40	-80	0	-20	-70	-40	-10	-70
Maj	5	0	-60	-40	-80	0	-20	-70	-40	-10	-70
Junij	5	0	-60	-40	-80	0	-20	-70	-40	-10	-70
Julij	0,5	0	-36	-12	-64	0	-4	-28	-8	-0,5	-35
Avgust	0,1	0	-21,6	-3,6	-51,2	0	-0,8	-11,2	-1,6	0	-17,5
September	0	0	-8,6	-1,1	-25,6	0	-0,1	-2,2	-0,2	0	-5,3
Oktober	0	0	-3,5	-0,3	-12,8	0	0	-0,4	0	0	-1,6
November	0	0	-1,4	-0,1	-6,4	0	0	-0,1	0	0	-0,5
December	0	0	-0,6	0	-3,2	0	0	0	0	0	-0,1

Vir: ocene avtorjev.

Preglednica 7.2: Deleži, predvideni šoki in primerjava deležev komponent zasebne potrošnje po dejavnostih

Komponente zasebne potrošnje	Delež v %	Upoštevan šok za ...	Upoštevana velikost šoka (v %)
Hrana in brezalkoholne pijače	14,4	A	100
Alkoholne pijače, tobak in mamila	1,8	A	100
Oblačila in obutev	6,7	GHI	50
Stanovanja	3,1	L	50
Voda, elektrika, plin in druga goriva	10,8	A*	50
Pohištvo, gospodinjska oprema in redno vzdrževanje gospodinjstva	5,7	F	50
Zdravstvo	2,9	OPQ	50
Prevozne storitve	0,6	GHI	100
Druge komponente prevoza	20,8	GHI	50
Komunikacije	5,2	J	50
Rekreativne in kulturne storitve ter počitniški paketi	4,4	RST	100
Blago za rekreacijo in kulturo	4,7	RST	50
Izobraževanje	1,0	OPQ	50
Gostinstvo in namestitve	6,6	GHI	100
Finančne in zavarovalniške storitve	7,2	K	50
Osebna nega	2,5	RST	100
Drugo razno blago in storitve	1,3	RST	50

Opomba: Dejavnost, označena s simbolom *, spada v skupino BDE, vendar smo uporabili enak šok kot za A, ker pričakujemo, da bi lahko imela gospodinjstva v obdobju zaustavitve nekoliko več izdatkov za komunalne storitve.

Vir: HFSC - SURS, izračuni avtorjev.